

**DOBŘÁ
ADRESA**

Z obsahu Úvodník

Texty Jakuba Hojera
a Lucky Novákové

Koláže a fotky

Obsah:

Podobrazník
Honzy Hanzla

**Zpověď nejslavnějšího
malíčku (64)**

Příloha

Michal Šebík: **Fotografie
(65)**

Divadelní hra

Martina Kinská: **Dutý úplněk (4)**

Před Strží

Výstřižková služba Jakuba Šofara (18)

Román pro ženy – anketa o filmu (20)

Štěpán Kučera: **Viewegh kraloval – sinolog je rolník
– neukojení literáti (22)**

Svodka Velkého Čtenáře (24)

Cannyho komix (25)

Pavel Kasík: **Interview s Jamesem Brabazonem (26)**

Holky a koláže

Kateřina Bolechová (28)

Marcela Gunázerová (34)

Strž DA a Krmelec

Hudba: Jakub Šofar: **Cool Doom (42)** / Literatura:
Petr Kukal: **Stolzová o literatuře (43)**; Zuzana Fialová:
Psychoanalýza jako zdroj zábavy (47); Jasoň Drsoň:
Copak je hovno horší slovo nežli Lůna? (48);
Zuzana Fialová: **Klam, který každý vidí (49)**; Tomáš
Koloc: **Vždyť přece létat časem je krásné (50)**

Za Strží

Představujeme:

Jindřich Hojer (52)

Lucie Nováková (54)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery
Bára Vaníčková (56)

Tomáš Koloc = **Oheň (58)**

Lubor Dufek: **Nápady pro Tři krále – O výchově (60)**

Média

Miroslav Cingl: **České Tatry (62)**

Na titulní stránce: Michal Šebík, „Nebezpečný výlet“, 2004, (výřez - viz příloha na str. 65)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 6, ročník 6. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

**SYSTEM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsah:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsah:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětsí obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Naši milí,

povinně optimistické kecy v úvodních časopisů se mi zajedly. V rámci duševní hygieny napíšu pro jednu pravdu. Tahle Dobrá adresa je strašná. Víceméně. Vezměme to popořadě:

Báseň měsíce jsem narychlo vymyslel sám.

Nenašel se dost kvalitní článek na to, aby mohl číslo otevřít, takže vás proti pravidlům hned zahltné divadelní hrou Martiny Kinské. Jaká je, netuším. Nečetl jsem ji. Ale začíná dobře, takže je první.

Anketa o Románu pro ženy je moc vtipná na to, aby byla zajímavá.

Štěpán Kučera byl za DA na předávání Magnesie Litery, ale místo aby o tom napsal, tak jenom shrnul mediální ohlasy.

Svodka Velkého Čtenáře byla minule lepší.

Interview Pavla Kasíka s jakýmsi neznámým režisérem končí dřív, než začíná.

Díky bohu se nám povedlo sehnat dvě básničky, které zároveň vyrábějí koláže, takže pro vás máme aspoň něco poetického a barevného.

Strž je skoro celá o literatuře. Začali jsme spolupracovat s pedagogickým serverem Stolzová. Obě recenze odtamtud se dají číst, recenze Tomáše Koloce na jakési sci-fi ne.

Poslední věc, která číslo zachraňuje, jsou básničky Jakuba Hojera a Lucky Novákové.

Literaturistický průvodce je tentokrát v časopisu spíš kvůli fotce než kvůli textu.

O Luboru Dufkovi nemá smysl mluvit.

Příjemně psaná Média Mirka Cingla a Podobrazník Honzy Hanzla byly zajímavé tak před měsícem.

Fotky v příloze jsou pěkné, ale vzhledem k celému číslu mají správně černé rámečky.

Aspoň že začínáme spolupracovat s těmi ostatními servery. Internet se propojuje. Za chvíli bude všechno k najití všude. Vydávat na síti zvláštní měsíčník pomalu ztrácí smysl. Ale stejně to budeme dělat dál. Jen tak, natruc. Čusík,

Štefan Švec

Diva delní hra

Martina Kinská

Osoby:

Prodavačka

Matka, mírně pokročilého středního věku

Saša, dvacetiletý

Leni, mladá dívka

- možná ženy, možná muže. Matka dojde až k pultu a tam skoro šep-
tem začne mluvit.

Matka: Jedno dítě, prosím.

Prodavačka: Cože?

Matka: Dítě.

Prodavačka: Živý?

Matka: Samozřejmě. Asi tak tři kila.

Prodavačka: Nemáme.

Matka: A můžu se zeptat příští týden?

Prodavačka: Můžete, ale nebude vám to nic platný.

Matka: Zaplatím, kolik si řeknete.

Prodavačka: Běžte domů.

Matka: Říkám, že vám můžu zaplatit. Dám vám, co budu mít. Já
chci dítě.

Prodavačka: Já toho chci.

Matka: Co čekáte, co vám člověk musí dát? Jste taky ženská, musí-
te mi rozumět. Copak v sobě nemáte trochu citu?

Prodavačka: Kupte si psa.

Matka: Ale já chci dítě.

Prodavačka: A co myslíte, že z toho budete mít?

Matka: Všechno potom dostane smysl, všechno se změní.

Prodavačka: Běžte domů.

Matka: Když mi ho nedáte, tak -

Změny prostorů se dějí pouze nejnutnějšími
znaky, lze využít i videoprojekce. Mezi jedno-
tlivými obrazy a monology se setmí. Insce-
nační postup by měl kontrastovat s jazykem
i absurditou situace, měl by nabízet konfron-
taci s tzv. běžným, obvyklým, nebezpečně
všedním.

1. Nákup

*Do obchodu, který připomíná starou masnu,
vstupuje Matka. Za pultem už na ni čeká Pro-
davačka, oblečená v ženských šatech, které roz-
hodně nejsou v souladu s žádnou módní linií,
na hlavě silonovou blond paruku, kdesi pod ná-
nosem výrazného make-upu je možná živá tvář*

Dutý úplněk

(1999)

Prodavačka: Tak co?

Matka: Něco si udělám.

Prodavačka: A potom?

Matka: Jak potom?

Prodavačka: Copak si myslíte, že se vám to povede? Jste vážně tak naivní? Ono to není jen tak.

Matka: Já to vážně udělám.

Prodavačka: Já vím.

Matka: Copak byste mě mohla mít na svědomí, co? Řekněte, mohla?

Prodavačka: Právě, že vás na svědomí mít nechci. Já vám ho nemůžu dát.

Matka: Proč mám být zbytečná kvůli vašemu rozmaru? Proč mi kvůli své špatné náladě upíráte i jediný kousek štěstí, na který mám nárok.

Prodavačka: Se štěstím na mě nechodte.

Matka: Vážně? Víte, co je „štěstí“ pro mě? – Dítě, dítě, dítě.

Prodavačka: A dál?

Matka: Dál nic! – Takže mi ho nedáte?

Prodavačka: Můžete křičet a vyhrožovat, jak chcete, ale nedám. Už kvůli vám ne. Pochopte to, prosím.

Matka: Já vás prokleju.

Prodavačka: To nemůžete.

Matka: Můžu. Můžu vás proklít a zničit, stejně jako vy můžete zničit mě. Vůbec vás neznám, ale už vás nenávídím, protože mi nechcete dát dítě. Mám na něj právo, mám právo být matka, ale vy mi ho berete. Přísahám při Bohu, že –

Prodavačka: Slezte dolů a mlčte. – Cože si to přejete?

Matka: Dítě.

Prodavačka: Dobře. Jedno tu ještě zbylo. Ale je to kluk.

Matka: To vůbec nevadí, vlastně tím líp. Kolik za něj chcete?

Prodavačka: Nic.

Matka: Nic?

Prodavačka: Je jaksi bez záruky.

Matka: Já přece žádnou záruku nechci.

Prodavačka: Ještě si to můžete rozmyslet. Nemám chuť nést zodpovědnost za něco –

Matka: Já si to klidně zodpovím sama. Tak už mi ho dejte.

Prodavačka: Jak chcete.

Díval delní hra

Martina
Kinská

Dutý úplněk

(1999)

Prodavačka dá Matce malý, nehybný uzlíček.

Matka: Už dávno mám vybrané jméno – Alexandr. Krásné jméno, vidíte, vznešené, jako z románu. *(Zapózuje)* Sluší mi to jako matce?

Prodavačka: Ano, teď ano. Ale za pár let třeba –

Matka: To už bude Alexandr velký a já na něho budu hrdá a budu ho milovat.

Prodavačka: Běžte radši domů.

Matka: Jistě. Máte ještě spoustu práce, já to znám. Nikdy vám to nezapomenu. Na shledanou. *(Odejde)*

Prodavačka: Řekla si o to přece sama.

Monolog Matky

Matka: Nechtěla jsem být další roky sama, tak jsem si pořídila jeho. Už jsem neměla prázdné ruce. Chodila jsem po ulici a s podivnou euforií jsem ho všem ukazovala a říkala: „Podívejte se na tu krásu. Jsem matka a miluju svoje dítě.“

– Měl všechno změnit, přinést spásu. Ale on jenom plakal a plakal a pořád se vyptával na bolest. Já jsem chtěla být šťastná. On mumlal něco o zkažené krvi. Včera, když stál u okna a díval se ven, jsem se na něho podívala. Chtěla jsem se zeptat, kdo to je. – Pak jsem radši na všechno zapomněla. Jsem přece jeho matka a on je můj syn. Mám z něho strach. Nevím, co a kdy udělá, natož abych pochopila, proč to udělá. Mám strach z vlastního dítěte, o které bych se měla bát. Ale nemůžu to nikdy říct, jsem přece jeho matka. Už dávno mu neříkám Alexandr. Dvacet let se sbližujeme a zvykáme si na sebe. Už se nemůžeme ani vidět.

2. Košile

Ateliér, část místnosti je zakryta závěsem. Přichází Matka, nese nákupní tašku.

Matka: Sašo!

Saša: Co tu chceš?

Matka: Už jsi nebyl tři dny doma. Měla jsem strach.

Saša: Jak vidíš, zbytečně. Vždycky jsem tady.

Martina Kinská

* 12. 10. 1978, Jablonec nad Nisou

Po absolvování Gymnázia Ivana Olbrachta v Semilech byla přijata na DAMU (Katedra činoherního divadla, obor dramaturgie), absolvovala v r. 2004.

Matka: Přinesla jsem ti něco k jídlu. Musíš mít hlad. Jsi celý pobledlý.

Saša: Prosím tě, nech mě.

Matka: Přinesla jsem ti taky něco na převlečení. Nemůžeš pořád chodit v těch roztrhaných věcech. Copak ti nedávám peníze na oblečení? Nechci, aby lidi řekli, že se o tebe nestarám.

Saša: Vždyť se staráš.

Matka: Sášenko, sundej ty hadry, něco jsem ti koupila. (*Vyndává z tašky balíček s bílými košilemi.*) Podívej se, byly se slevou. – Tři za cenu dvou. Tak co tomu říkáš?

Saša: Že je nechci.

Matka: Spousta mladých mužů je nosí.

Saša: Já je nechci. Nosit je nebudu.

Matka: Ale co s nimi? Přece je teď nevyhodím.

Saša: Já nevím, tak je dej sousedce nebo na charitu, to je jedno.

Matka: Moh bys je nosit aspoň tady v atelieru. Malíři chodí v bílém a ty přece chceš být malíř.

Saša: Ani mi je nezkoušej, říkám. Třeba je vyhodí, ale já j-e n-e-ch-c-i.

Matka: Sášenko, ty mě jednou utrápíš.

Saša: Dej mi je.

Matka: Zkusíš si je?

Saša vezme všechny tři košile a zajde za závěs, ten se tu a tam zavlní. S Matkou mluví přes něj.

Matka: Jsi hodný, Sášenko. Copak to nešlo hnedka?

Saša: Na nic mi tam prosím nesahej.

Matka: Uvidíš, že se ti v nich bude krásně malovat. Bude ti to slušet. Mohla bych tě pak třeba vyfotit u stojanu, na památku.

Saša: Nechci se fotit.

Matka: Ale slušelo by ti to, to mi věř. Tak jsi už?

Saša: Ještě ne.

Matka: Najednou si dáš záležet. Já vím, že tě trápí spousta věcí. Třeba to, že nemáš tátu jako ostatní, víd?

Saša: Ani ne, když si radši umřel.

Matka: Není přece mrtvý, jenom odešel, když jsem tě přinesla domů.

Saša: Jeho problém.

Matka: Proč o něm mluvíš takhle?

Saša: Nemám s ním vůbec nic společného. Ty sis ho vybrala, já ne.

Matka: Ale je to jednou tvůj táta.

Saša: To už víckrát neříkej!

Matka: Tak už?

Saša: Ještě moment a bude to perfektní.

Saša vyjde ve stejném oblečení, ve kterém zašel za závěs.

Matka: Co to má znamenat?

Saša: Nic.

Matka: Cos tam celou tu dobu dělal?

Saša: Tvořil jsem. To bys neřekla, ale docela mi to šlo.

Matka: Co to mluvíš za nesmysly? Já ti vůbec nerozumím.

Saša: Konečně jsi na to přišla. Chvilku to trvalo, ale už to paninka ví.

Matka: Proč se tak chováš, Sašo?

Saša: Mám málo síly.

Matka: Když jsi tři dny nejedl, tak se nediv.

Saša: Tady vůbec nejde o jídlo.

Matka: Ještě onemocníš, a co potom řeknou lidi.

Saša: Já ti kašlu na lidi. Co jim je do mě? Já se jich taky neptám, proč to a proč támhleto. Ať se třeba všichni oběsí!

Matka: Jak to můžeš říct?

Saša: Chceš to zopakovat?

Matka: Dokážeš jenom ubližovat, Sašo. Proč? Nikdy ti nikdo nic neudělal.

Saša: Víš to jistě?

Matka: Já jsem ti dala, co jsem mohla, snad to nebylo tak málo. A ty se teď takhle chováš. Jestli ti někdo ubližuje, tak mi to řekni, ale já už vážně nevím.

Saša: Jdi domů.

Matka: Ne. Já chci vědět, co se s tebou děje. Rozumíš!

Saša: A na co?

Matka: Jsem tvoje máma. Chci to vědět. Mám právo to vědět. Musíš mi to říct, Sašo, musíš?!

Saša chytne Matku a beze slova ji táhne k závěsu, za nímž se předtím „převlékal“. Odhrne ho. Jsou tam tři vycpané bílé košile, všelijak pořežány, místy jsou na nich rudé skvrny - není jasné, zda jde o barvu nebo o krev, některé části jsou opáleny atd.

Saša: Dívej se! Tak to jsem já!

Matka: Co to je?

Saša: Já.

Matka: To není pravda, to nejsi ty.

Saša: Jsem, jsem to já.

Matka: Proč jsi to udělal?

Saša: Protože už mě sraly ty nevinny bílé košile. Naškrobený límečky. Řežou do krku jako oprátka. Ublížujou mi.

Matka: Co to mluvíš?

Saša: Stejně jako ty. Já vím, že třeba nechceš, ale nedaří se ti to.

Matka: Jsi sobec.

Saša: Svět je jeden nemohoucí křip, ale proč se mstí na mě? Co ode mě chce? Já už nemůžu, já se budu bránit, víš. Ostatní se musejí taky nějak bránit, jinak by to nevydrželi, jinak by to nebylo možný přežít.

Matka: Jsi celý zpocený, Sášenko.

Saša: Nedotýkej se mě, prosím. Strašně to pálí.

Matka: Nechceš napít?

Saša: Já jim přece nic neudělal.

Matka: Určitě máš horečku, pššš – zavoláme doktora. Jenom klidně lež. Vzpomí-

O
čem
se
(ne)
mluví

Martina
Kinská

Dutý úplněk

(1999)

náš si – doktor klepe na bolístku, potom píše recepty.

Saša: Nech toho.

Matka: Promiň, už jsi velký, já vím.

Saša: Mámo, čím je to vina?

Matka: Pššš – no tak.

Saša: Tak čím, mámo?

Matka: Já nevím. Já ti, Sášenko, vůbec nerozumím.

Saša: Strašně to bolí, mami.

Matka: Řekni mi co!

Saša: Pomoz mi, maminko, prosím.

Matka: Pššš – všechno bude v pořádku. Jenom klidně lež. Já někoho zavolám. Jenom chvilku vydrž. Pomozte mu přece někdo. (*Spíš uteče, než odejde.*)

Odběry: Matka

Prodavačka přichází na odběry vždy v doktorském plášti a s přenosným stojanem na zkumavky.

Matka: Je nemocný, doktore?

Prodavačka: Je nedostatek krve.

Matka: Můžete mu pomoci?

Prodavačka: Nevím.

Matka: Je to můj syn. Potřebuju, abyste mu pomoh. Jestli umře, tak nevím.

Prodavačka: To přece nikdo neřek.

Matka: Mám strach, že umře moje vlastní dítě. Zrovna moje.

Prodavačka: Seženu vám jiný.

Matka: Ale já jiný nechci.

Prodavačka: Dáte mu krev?

Matka: Samozřejmě. Kolik?

Prodavačka: Poměrně dost.

Matka: Myslíte čistou krev?

Prodavačka: Přece nebudete ředit krev pro vlastní dítě.

Matka: Sama ji mám už zředěnou, aby mi vystačila aspoň na celý den.

Prodavačka: Je to váš syn a vy jste jeho matka.

Matka: Jistě, jsem jeho matka. Dám mu ji, jistěže mu ji dám.

Prodavačka: Výborně. Jako skutečná matka.

Matka: Já jsem skutečná matka.

Prodavačka odebere Matce krev, tu pak napustí do dlouhé a úzké zkumavky, kterou postaví do přenosného stojanu.

Prodavačka: Vidíte, tolik vám jí nebylo.

Matka: Pomůže to?

Prodavačka: Pomůže to, doufám, nám všem. Není vám dobře?

Od třetího ročníku souběžně studium na Katedře teorie a kritiky (DAMU).

Absolventská inscenace v DISKu: Molière – *Lakomec* (režie Ho Shin,

jihokorejský spolužák; 2000). Praxe: Divadlo J. K. Tyla, Plzeň; Městské

divadlo, Mladá Boleslav, Dejvické divadlo, Praha.

Matka: Trochu se mi zamotala hlava.

Prodavačka: Lehněte si a nohy si dejte nahoru. Krev vám půjde líp do hlavy.

3. Sen první – Setkání

Otevřený prostor. Saša stojí zády, hledí před sebe, horizont je plný rudých čar od západu slunce. Chvilí jen tak stojí, pak začne křičet. Jeden dlouhý výkřik. Ještě do křiku vstupuje Leni. Zezadu mu položí ruce na ústa. Saša přestane křičet. Otáčí se.

Leni: Bolí to ještě?

Saša: Už ne.

Leni: Čekal jsi tady dlouho?

Saša: Půl západu slunce. Můžu se tě dotknout, Leni?

Leni: Nevím.

Saša: Ty nechceš?

Leni: Nepatřím si.

Saša: A komu bys asi tak patřila?

Leni: Nevím, ale sobě už určitě ne. Prohrála jsem se.

Saša: Podej mi ruku. Proším.

Leni mu podá ruku, Saša ji odhrne rukáv ze zápěstí.

Leni: Napůl rozdělaná práce.

Saša: Bolí ještě?

Leni: Když je velký sucho, a pak při západu slunce. Vždycky se připomenou, jak se zrcadlí po celém obzoru.

Saša: Co?

Leni: Ty otevřený rány. Jsou po celém horizontu. Nevíš, kterou si dřív vybrat. V ten okamžik mi patří nebe. Jenomže to všechno nějak neúměrně bolí.

Saša: Pomůžu ti.

Leni: Vybrat si tu pravou.

Saša: Ne, od nich.

Leni: To já nechci. Jsou moje. A jenom moje. Už se mě nechceš dotknout?

Saša: A co když se dotknu zrovna jich?

Leni: V nich je ke mně nejbliž.

Saša: Bude tě to bolet.

Leni: Tak budu křičet a ono to přejde.

Saša: Mohly by se ještě víc otevřít.

Leni: Možná právě na to čekám.

Saša: Leni, víš, co říkáš?

Leni: Že nenosím šperky a nikdy je nosit nebudu.

Leni odejde. Saša stojí proti obzoru, na kterém do tmy znovu vystoupilo pár rudých čar. Začne křičet.

Monolog Saši

Saša: Stvořili mě ze slibů, z namodralých, voňavých slibů a očekávání. Smáli se, když jsem se poprvé nadechl, a tleskali, když jsem začal chodit. Tenkrát děkovali nebesům, teď už několik měsíců mlčí. Dvacet let jim trvalo, než pochopili, že nejsem prémie, ale průser. Kdysi jsem se zkoušel modlit. Hledal jsem tu správnou modlitbu, ale nenašel jsem ji. Říkám, že jsem to zkoušel, ne že jsem se skutečně modlil. Je to koneckonců jedno, už to nikdy neudělám. Vzduch kolem mě je plný nářků mých i cizích. Proto se tu špatně dýchá. Neustále všechny stesky přepírat přes vlastní plíce. Občas z toho kašlu. Občas mě napadne, jaké to je se opravdu modlit. Většinou zvracím.

4. Nemocnice

Vstupuje Prodavačka v doktorském plášti. Saša leží v nemocniční posteli.

Prodavačka: Dobrý den přeju. Tak jakpak se nám dneska daří? Aha, takže jako obvykle. Nic mi do toho není, ale jste tu přeci jenom nějaký ten pátek a ještě jste neřek ani slovo. Řeknu vám, že bych s vámi od minuty měnil: celý den v posteli, žádná starost o čas, krásná sestřička. Nic vám nechybí – to bych vážně bral.

Saša: Vždyť můžete, kdo vám brání.

Prodavačka: A vida ho! Výborně, to je skutečně pokrok.

Saša: Chm.

Prodavačka: Nezkusil byste ještě něco říct? Je jedno co, mluvte o čem chcete.

Saša: Nechci.

Prodavačka: Uleví se vám, když se vypovídáte. Skutečně. Věřte mi, nejste první ani poslední, kdo tu leží v podobném stavu. Je to pokaždé skoro stejné – něco se s pacientem děje, ale všechna vyšetření jsou negativní, eventuálně s drobnou odchylkou od normy, nic prokazatelně patologického. A tak zkoušíme různé léky.

Saša: Všim sem si.

Prodavačka: Chápejte, čím více nám toho o sobě řeknete, tím více budeme vědět, a tím víc pro vás můžeme udělat.

Saša: To těžko.

Prodavačka: Jistě, nechcete se svěřovat cizímu člověku, to je taky normální, rozumím vám.

Saša: Ničemu nerozumíte.

Prodavačka: Nemohu vám pomoci, když nebudete spolupracovat.

Saša: Já se vás o pomoc neprosím.

Prodavačka: Póza pesimisty, nebo co? Prosím vás, proberte se, člověk ve vašem věku, s vašimi možnostmi, které se vám nabízejí. Jiný by na vašem místě už dávno něco udělal.

Saša: A co?

Prodavačka: Něco sám pro sebe –

Saša: Blablablabla...

Divadelní hra

Martina
Kinská

Dutý úplněk

(1999)

Prodavačka: Něco jsem vám přines.

Saša: Co? – Tak to ne!

Prodavačka: Ale no tak.

Saša: Klidně ji zase odnese. Nechci ji.

Prodavačka: Je to dovoz. Nejnovější výrobek jedné americké firmy.

Saša: Výborně, to jsme ještě nezkusili. Nehy se mi začaly lámat po rakouských tabletách, zrak se mi zhoršil po sirupu ze Švýcarska, tiky mám od německých přátel a Francii vděčím za křeče po celém těle. Ještě můžu chodit a mluvit, co?

Prodavačka: Mějte rozum. Na všechno se díváte moc černě.

Saša: Jděte ode mě, doktore, prosím. Jinak neručím za to, co udělám.

Prodavačka: Vždyť to pomůže celému vašemu organismu.

Saša: Ale já nejsem vůbec nemocný, sám jste říkal, že všechny moje výsledky jsou vlastně v pořádku.

Prodavačka: Ovšem. Jde spíše o prevenci, o posílnění.

Saša: Nic nepotřebuju.

Prodavačka: To nechte laskavě na mně, co potřebujete. A nechovejte se jako dítě.

Saša: Nechci to!

Prodavačka: Každá legrace má svůj konec.

Saša: Já ty léky nepotřebuju.

Prodavačka: Ani nevíte, co mluvíte.

Saša: Právě že to vím. Všechno mám v sobě.

Jejich prášky, vaše pokusy... Jenom se tam už nemám. Tomu kriplovi, co každý dvě hodiny zadělá prostěradlo, co zapomíná vidět a občas nemůže mluvit ten lék klidně dejte, ale mně ne, já tu kapačku nechci.

Prodavačka: Abyste nelitoval. Nutit vás nebudu. Sestro! Sestro, omyjte ho!

Prodavačka odejde, přichází sestra Leni s potřebami na umytí pacienta.

Leni: Dobrý den, tak jakpak se nám dnes daří?

Saša: Jak asi.

Leni: No tak, přece se s vámi nebudu tahat o peřinu.

Saša: Omyjte mi jenom obličej a ruce.

Leni: Musím vás omýt celého.

Saša: Ne, to nedovolím. Prosím.

Leni: Co jančíte, Sašo? Vždyť vás jenom omyju.

Saša: Omeju se sám.

Inscenace: Čchö In-hun – *Buben z Nangnangu* (režie Ho Shin; 2003), Divadlo Ponec; Milenko Jergovi? – *Kažeš andeo* (scénické čtení, režie Ksenija Krčař; 2002), jednorázová akce ve zkušebně Divadla na Vinohradech;

Leni: To nejde. Ručím za vás. Mám vás omýt, tak vás omyju, jako ostatní sestry myjí ostatní pacienty ve všech nemocnicích.

Leni jde k němu blíž, Saša ji vyrazí plechový lavor, ten s řinkotem padá na podlahu. Saša se schoulí na posteli.

Saša: Prostě se stydím. Chápete to? Proč má na mě sahat cizí člověk? Mejte nás jako dobytek na běžícím pásu – jako na jatkách. Proč vy? Jste mladá a hezká. Proč jste se tu nechala zavřít? Já nechci, abyste mě viděla takhle a... Jak se jmenujete?

Leni: Uklidněte se, Sašo.

Saša: Jak se jmenujete?

Leni: Leni.

Saša: Leni. A odkud jste přišla?

Leni: Nesmím s vámi mluvit o svém soukromí.

Saša: Kdo to řekl?

Leni: Pan doktor.

Saša: Na toho kašlu. Chci vědět něco o vás. Tak mluvte!

Leni: Mám z vás strach.

Saša: Omlouvám se. Vždyť já chci jenom pryč. Třeba se někdy vrátím, ale teď chci pryč. Ať mě nechá doktor odejít. Nikomu jsem přece nic neudělal, nemocný nejsem, sám to říkal. Proč mě sem vůbec zavřeli?

Leni: Nejste tu zavřený. Jste v soukromé nemocnici. Pomůžeme vám.

Saša: Od čeho?

Leni: Nevím... nejsem lékař.

Saša: Tohle přece není žádná nemocnice, Leni.

Kolik je tu asi pacientů? Kdo je ten chlap, co se tu potácí v bílém plášti, přemýšlejte.

Leni: Ale on –

Saša: Mám tu podivné sny. Sny, ve kterých je všechno úplně jinak. A já jim věřím. Věřím jim víc než tomu, co vidím. Vy jste mi v tom posledním slíbila pomoc. Slyšíte? Říkám, že jste mi v tom posledním slíbila pomoc.

Leni: Vždyť vám pomáhám.

Saša: Tak mě pusťte pryč.

Leni: Prý můžete být nebezpečný.

Saša: Kdo to říkal?

Leni: Pan doktor.

Saša: K čertu s ním. Leni, přece tomu nevěříte, pusťte mě, prosím. Já nemůžu ublížit ostatním, vždyť ani nevím, co sám se sebou. *(Chytne ji za obě zápěstí, pofouká je.)* Pojd' se mnou.

Leni: Já –

Saša: Už to tady nevydržím. Potřebuju prostor a barvy. Věříš mi? Věříš, že tahle věčná bílá může někoho bolet?

Leni: Já nevím. Půjdu.

Saša: Cože?

Leni: Půjdu s tebou. Víím, kde jsou tvoje věci. Rychle.

Saša: Budeme se mít krásně, slibuju.

Leni: Tady máš.

Saša: Otoč se, prosím.

Leni: Pospěš si.

Saša: Zase budu volný a najdu spoustu barev, spoustu. I pro tebe, slibuju.

Leni: Honem.

Saša se převléká, hlídá, aby ho Leni neviděla. Když je hotový, dotkne se jí a oba chtějí odejít.

Proti nim vystoupí v doktorském plášti Prodavačka.

Prodavačka: Co to máte, Sašo, na sobě?

Leni: Své věci.

Prodavačka: Kam v tom chcete jít?

Saša: Pryč.

Prodavačka: Upozornuji vás, že je to nebezpečné.

Saša: Pro koho?

Prodavačka: Pro vás.

Saša: To je k smíchu.

Prodavačka: Měl byste zůstat.

Saša: Copak jsem nemocný?

Prodavačka: To ne, ale normy –

Saša: Pro mě vaše normy neplatí. A i kdyby, podle výsledků z laboratoří jsem skutečně nemocný, co doktore?

Prodavačka: Podle laboratoře ne, ale... jak bych to vyjádřil. Sestři, pomozte mi.

Leni: Já?

Prodavačka: Řekněte něco.

Leni: Nemůžete ho tu držet proti jeho vůli.

Prodavačka: Víte, co říkáte?!

Leni: Má právo odejít, pokud chce, to přece víme všichni.

Prodavačka: Samozřejmě, ale v jeho vlastním zájmu –

Leni: Chce odejít.

Saša: Nemůžete nic, doktore. Vůbec nic.

Prodavačka: Ví o tom vaše matka?

Saša: Co myslíte?

Prodavačka: Bude mít starost, nechte jí tu aspoň vzkaz.

Saša: Dejte jí za mě pusu.

Leni: Tohle je pro něho lepší.

Saša: Pošleme vám pohled.

Leni: Nezbobte se, pane doktore. Nemusíte se bát, já se o něho postarám. Dám na něho pozor.

Saša: Mějte se. *(Odejde.)*

Leni: Na shledanou.

Prodavačka: Krev – to je základ, Leni. Pamatujte si, dokud je v pořádku krev, je to dobrý. Já nevím, co s ním je. Možná to ani vědět nechci, ale tohle je jediný, co vám můžu poradit. Dejte pozor na krev, jestli se něco stane s ní, tak nevím.

Leni: Dobře.

Prodavačka: Krev, Leni, nezapomeňte, o tu jde, o tu jedinou tu vlastně jde.

Leni odejde.

Divadelní hra

Martina
Kinská

Dutý úplněk

(1999)

Odběry: Leni

Leni: Je mi s ním krásně. Je mi s ním krásně.

Je mi s ním krásně.

Prodavačka: Máte příliš síly, Leni.

Leni: Co?

Prodavačka: Každá přemíra nese zhoubu. Byla by vás škoda. A jeho to jenom ničí.

Leni: Mám sílu i pro něho.

Prodavačka: Máte krásné rty, plné krve. Pošlete mu něco.

Leni: Posílám mu denně myšlenky, skoro všechny, co mám.

Prodavačka: Ty nestačí. Pošlete svojí lásce kapku krve. Podepište si ji.

Leni: Lásku?

Prodavačka: Ovšem.

Leni: Krví.

Prodavačka: A proč ne?

Leni: To není potřeba. Není důvod, proč bychom do toho měli plést ještě krev.

Prodavačka: Bojíte se odběrů?

Leni: Mám po nich modřiny.

Prodavačka: Tím by vše jenom získalo na síle.

Leni: Nechci do toho plést krev, už jsem vám to jednou řekla.

Prodavačka: Dívejte se – já vím, od čeho to máte. Dřív jste se té krve chtěla zbavit, bezdůvodně, jen tak ji nechat stříkat do vzduchu, ať si ji svět rozebere, že vy o ni už nestojíte, a teď – když to má význam – ji dát nechcete.

Leni: Nemůžete jen tak promíchat moji krev s cizí, to prostě nejde.

Prodavačka: Jde snad především o něho.

Leni: Pusťte mě.

Prodavačka: Ráda se obětujete, tak obětujte i svoji krev.

Leni: Proč?

Prodavačka: Pro úplnost. Polovičatost nemá význam. On si zaslouží přece víc.

Leni: Nechci to poslouchat.

Prodavačka: Umře, když nedáte.

Leni: Nevěřím vám.

Prodavačka: Riskujete.

Leni: Přece –

Prodavačka: Stačilo by pár kapek. Vám chybět nebudou a jemu pomůžou. Na drobné modřiny jste si přece už zvykla.

Leni: Nesnáším to.

Prodavačka: Tak zavřete oči a něco si zpívejte.

Prodavačka odebere Leni krev, přibude další zkumavka do přenosného stojanu. Leni se

Carlo Goldoni – *Náměstíčko* (režie Jaroslava Šiktancová; 2004), Divadlo v Celené; Nikolaj Vasiljevič Gogol – *Revizor* (režie Petr Svojtka), Středočeské divadlo Kladno; Joe Penhall – *Střela* (režie Natália Deáková), tamtéž.

chyťí za loket a v bolesti se zkroutí někde v rohu.

5. Obraz

Starý vybrakovaný kostelík. Leni přichází.

Leni: Sašo, už jsem zpátky!

Saša: Baf!

Leni: Mám pro tebe překvapení.

Saša: Mám zavřít oči?

Leni: Určitě.

Saša: Už?

Leni: Ještě ne.

Leni vytahuje prostěradlo, které přinesla, Saša má celou dobu zavřené oči, i při dalších slovech.

Leni: Sáhni si.

Saša: Plátno?!

Leni: Prostěradlo.

Saša: Je hrubý. Budou na něm krásně držet barvy. A je velký, bude to velkánský obraz. Ten, o kterém jsem ti tolikrát vypravoval. Můj první, opravdový obraz.

Leni: Myslela jsem, že si ho položíme na zem, abychom mohli spát vedle sebe.

Saša (*otevře oči*): Na spaní je ho škoda.

Leni: Mohli bychom se milovat.

Saša: Potřebuju barvy, spoustu barev. Nanos sem všechny barvy zvenku, všechny, co najdeš.

Leni: Můžeme jít rovnou ven.

Saša: Vždyť tam prší, barvy by nemohly zaschnout. Slily by se v neurčitou temnou a byly by k nerozeznání. A pak chci být tady uprostřed těch krásných barevných

výplní. Znáš je z paměti, a přece se nemůžu vynadívat. Celý barevný zámek.

Leni: Je to zaprášený kostel, Sašo.

Saša: Katedrála s klenbou až k nebi.

Leni: Je tu sucho. Špatně se mi tu dýchá.

Saša: Tos mi ale nikdy neřekla.

Leni: Nechtěla jsem ti dělat starosti.

Saša (*políbí ji*): Už je to lepší?

Leni: Jdu pro ty barvy.

Leni odejde, Saša klečí na zemi, rozprostírá prostěradlo na zem, urovnává všechny hrboły atd.

Saša: Bude to ten nejkrásnější obraz na světě.

Všechno nechám barvám a bílou zakryju. Budu v něm celý, se vším, co ke mně patří. Bude zpívat, hladit. Neublíží, nikdy a nikomu, nedokáže ublížit, nebude to mít zapotřebí. Bude krásný a plný. Můj první obraz.

Vrací se Leni, nese v náruči květiny, hlínu, uschlé větve apod.

Saša: Jsi rychle zpátky. Máš toho dost?

Leni: To je všechno, co jsem našla. (*Vše položí před něho.*)

Saša: Děkuju. Je jich tolik, s kterou jenom začít? (*Začne pokládat barvy na plátno.*) Tráva - na zelenou.

Leni: Krásný.

Saša: To teprve bude. Teď žlutou. Leni, podej mi prosím žlutou.

Leni: Tady.

Saša: Bude o slunci. Ohromný obraz slunce.

Leni: Venku je opravdové, svítí přes déšť a je tam duha...

Saša: Pršet přestane a slunce zas večer pojde. Ale moje ne. Kde je modrá?

Leni: Modrých kytek bylo venku málo.

Saša: Tohle mi stačí.

Leni: Máš v rukách tolik citu, umíš se dotýkat.

Saša: Žárlíš na ten obraz?

Leni: Asi ano.

Saša: To nemusíš. Nesmíš na něj žárlit, vždyť je úplně odjinud.

Leni: Já vím, jenom -

Saša: Chybí červená. Tys nedonesla červenou, Leni.

Leni: Venku nebyla.

Saša: Lžeš.

Leni: Ne, červený kytky ještě nevykvetly. Je jaro.

Saša: Ale já potřebuju červenou.

Leni: Venku prostě není.

Saša: Musí být. Já ji potřebuju. Rudou a žhavou, jinak to nemá význam. Pochop to, prosím. Potřebuju červenou - červenou, rudou - jako krev. Krev tomu chybí. Leni -

Leni: Sášenko?!

Saša: Odejdi.

Leni: Není ti dobře.

Saša: Jdi se prosím projít.

Leni: Jsi celý zpocený.

Saša: Běž se podívat ještě jednou na duhu. Bude ti to venku slušet. Je ti tam líp, ne?

Leni: Co se to s tebou děje?

Saša: Prosím, jdi se projít, já tu zatím budu ještě malovat, potřebuju jen klid na práci, nic víc.

Leni: Ale přece -

Saša: Poslouchej mě, ty teď na chvíli odejdeš - ven, tam se ti dobře dýchá, na půl hodinky, já víc nepotřebuju, a až přijdeš, bude obraz hotový.

Leni: Sašo, já bych radši zůstala.

Saša: Vždyť se za půl hodiny můžeš kdykoli vrátit. Teď běž ale ven. Natrhej ještě ty modrý, přece jenom budu ještě nějaký potřebovat. Vidíš, tady ještě zůstal bílý roh. Prosím.

Leni: Jsi v pořádku?

Saša: Líp mi nikdy nebylo.

Leni odejde, Saša klečí u obrazu. Pohladí plátno, potom si vyhrne rukávy a jde cosi hledat do rohů. Po chvíli zvedne střep. Opět jde k plátnu a klekne si na něj, střep přiloží k zápěstí. Ozve se Leni.

Leni: Sašo -

Saša: Ty ses už vrátila?

Diva delní hra

Martina
Kinská

Dutý úplněk

(1999)

Leni: Já jsem neodešla.

Saša: Tos měla.

Leni: Já vím, cos chtěl udělat.

Saša: Nechtěl jsem udělat vůbec nic, jenom dokončit obraz. Už o tom nebudeme mluvit. Dobře?

Leni: Netrap se. Slibuju, že ti seženu všechny barvy a bude jich dost nejenom na jeden obraz. I červenou seženu.

Saša: Když není.

Leni: Jak není?

Saša: Říkalas, že venku není.

Leni: Když není venku, tak je uvnitř.

Saša: Jak to myslíš?

Leni: Aspoň to už nebude napůl.

Saša: Já ti nerozumím.

Leni: Dám ti svoji krev.

Saša: Co?

Leni: Krev.

Saša: Ani nevíš, co povídáš.

Leni: Mohl bys dokončit obraz – to přece má smysl.

Saša: Už ho nechci dokončit.

Leni: Neboj, bude takový, jaký chceš, o jakém jsi mi vypravoval – úplný.

Saša: Leni –

Leni: Sám jsi to říkal – úplnost, dokonalost – rozumím ti.

Saša: Já ho nemůžu dokončit!

Leni: Můžeš. Potřebovals jen červenou, a teď ji máš.

Saša: Jdi pryč, prosím tě.

Leni: Dokončíme ho společně.

Saša: Nestojí mi za to.

Leni: Jedině v něm budeme skutečně spolu.

Podívej se na mě: úplnost, naplnění – tak se tomu říká? Hlavně nic napůl. Když tam bude chybět jen jediná barva, nebude to ani polovina toho, co by byl se všemi.

Saša: Nebudeme o tom už mluvit.

Pauza.

Leni: Musíš mi dovolit, abych ti pomohla.

Saša: Takovou pomoc já nechci.

Leni: Taková pomoc se neodmítá.

Saša: Nedívej se tak. Řek jsem ne.

Leni: Prosím.

Saša: Nemůžu.

Leni: Musíš to udělat. Kvůli nám oběma.

Leni si lehne na záda. Saša stojí nad ní.

Leni: Pojd.

Saša: Ne.

Spolupráce s letošním absolvujícím ročníkem KČD – DISK na inscenacích: Milan Kundera – *Jakub a jeho pán* (režie: Zdeněk Bartoš)

a Gabriela Preissová – *Její pastorkyňa*.

Publikovala v *Reflexu* a *Lidových novinách*.

Leni: Sášenko, prosím. Nemáš přece strach.
 Saša: Brzy bude zapadat slunce.
 Leni: Stihneme to. Při západu slunce bude ob-
 raz už dávno hotový.
 Saša: A co když je jiná možnost?
 Leni: Není. Už skoro zapadá, nesmíš se tak
 dlouho rozmýšlet.

Pauza.

Leni: Tak Sášenko.
 Saša: Neříkej mi aspoň jménem.
 Leni: Neboj, nebudu křičet.
 Saša: Leni –
 Leni: Nikdo takový není –
 Saša si lehne na Leni. Zcela se setmí.

Monolog Leni

Leni: Někdy se mi otevírají rány. Samy od se-
 be. Jizvy vypadají docela zahojené, ale
 pak z ničeho nic najednou zarudnou, pá-
 lí a začnou krváčet. Krev je úplně čerstvá,
 dokonce ještě voní. A k těm znovuotevře-
 ným jizvám čas od času přibudou nové
 rány. Krvácejí, zarudnou a za chvíli by
 z nich mohly být jen bílé jizvy. Byla bych
 jen snůška jizev. Ale krev v nich neza-
 schne, nemůže zaschnout. Prý porucha
 srážlivosti, oficiálně. Jako by v té ráně ne-
 byly štíty, které by krev zadržely doma.
 Ale je to jinak – ty štíty tam jsou, ale já je
 nechci použít. Já krvi nedovolím, aby za-
 schla. Věřím na neustálý déšť. Miluju vo-
 du. Jsem v ní volná, lehčí. Ve vodě rány
 tolik nebolí, rozprostrou se po hladině
 a nebolí. A krev, jakkoli se na vzduchu už
 nečerstvá kazí, se tady ani zaschnout ne-

snáží. Moje krev přistoupí na moje pod-
 mínky.

6. Sen druhý – Bolest

*Na zemi proti sobě sedí Saša a Leni, oba jsou
 nazí.*

Leni: Kvetě ti dlaň.
 Saša: To nic. Nevšímej si toho.
 Leni: Ukaž, máš křeč v prstech. A tady na
 dlani – červený víno.
 Saša: To není víno.
 Leni: Co to povídáš? Vidím a ochutnám.
 Saša: A?
 Leni: To není víno. Já nevím, jak přesně
 chutná, ale mohla by to být možná...
 Saša: Krev.
 Leni: Ukaž, zavážu ti to.
 Saša: Nech toho!
 Leni: Bolí to?
 Saša: Bolí.
 Leni: Nezavírej oči. Pomůžu ti, neboj. Ale
 musíš něco říct. Aspoň slovo.
 Saša: Jdi pryč!
 Leni: Zůstanu tady. Chci ti pomoci.
 Saša: To nejde.
 Leni: Proč? Musí to jít, jinak vykrvácíš.
 Saša: Ta krev není moje.
Pauza.
 Leni: Co?
 Saša: Že ta krev na můj dlani nepatří mně.
 Dneska jsem totiž zlomil jednomu dítě-
 ti ručičky. Ukazovalo půl sedmé.
 Leni: Co je zlého na půl sedmé?
 Saša: V sedm mě měl zabít příliv.
 Leni: A to dítě?
 Saša: Umřelo už v půl sedmé. Ani nebreče-
 lo.

Leni: Mně včera ukradli slunečníci. Neměli
 sirky, tak mi ukradli slunečníci. Ani ne-
 vím, kdo to byl.
 Saša: Třeba mu byla zima.
 Leni: Snad.
 Saša: Dnes má být dutý úplněk.

Odběry: Saša

Prodavačka: Další prosím. Tak copak vás trá-
 pí?
 Saša: Jsem sám.
 Prodavačka: Ale jděte.
 Saša: Jděte kousek dál, nesnesu, když někdo
 stojí takhle blízko.
 Prodavačka: Můžu vám pomoci.
 Saša: Jak?
 Prodavačka: Smíchám vaši krev s krví ostat-
 ních lidí. Vpusťím trochu vaší krve do ně-
 koho jiného, část – tak akorát na pocho-
 pení.
 Saša: Nesmysl.
 Prodavačka: Copak?
 Saša: Přece po mně nechcete, abych tomu vě-
 řil.
 Prodavačka: Nemusíte tomu věřit, ale za
 zkoušku nic nedáte.
 Saša: Už jste to někdy udělal?
 Prodavačka: Jistě.
 Saša: A vyšlo to?
 Prodavačka: Přesně podle mého přání.
 Saša: Stejně si radši počkám. Je to jen pře-
 chodný stav.
 Prodavačka: Řek bych spíš na doživotí. Navíc
 proč čekat, když to můžete mít hned?
 Saša: Kapku?
 Prodavačka: Jen tři. Pro dnešek mi úplně sta-
 čí tři.
 Saša: Dobře, dnes to dovolím, ale zítra už ne-
 chodte.
 Prodavačka: Jistě. Stoupněte si.
*Prodavačka odebere krev i jemu. Ve stojanu tak
 má už tři zkumavky.*
 Saša: Jste ještě tady?
 Prodavačka: Ne. (Dělá kolem něho kruh kří-
 dou.)
 Saša: Dělá se mi špatně, je mi strašně slabo.
 Potřeboval bych aspoň sklenici vody.

Diva delní hra

Martina
Kinská

Dutý úplněk

(1999)

Nebo spíš krve. Tu, co jsem vám dal.
Vraťte mi ji, prosím, dám vám ji jindy.
Teď ji potřebuju mít v sobě.

Prodavačka přejde ke stojanu. Do poháru slije krev ze všech tří zkumavek. Prodavačka si stoupne za něho. Saša ji nevnímá.

Saša: Vraťte mi moji krev. Prosím.

Prodavačka zvedne pohár k jeho ústům, nechá mu přivonět. On klekne. Ona sama pohár vypije.

7. Slepota

Saša klečí zády, přes oči má černou pásku, to ale zatím není vidět. Přichází Matka.

Matka: Sášenko –

Saša: Přejete si?

Matka: Už jsem u tebe, všechno bude dobrý, uvidíš. Podívej se na mě. (*Uvidí pásku.*) Co to je?

Saša: Jsem slepý.

Matka: To přece není pravda.

Saša: Kruci, jak pořád můžete vědět, jaká je moje pravda?

Matka: Přece není důvod, abys byl slepý, Sášenko.

Saša: Nejsem Sášenka.

Matka: Kdo ti ublížil, chlapečku můj?

Saša: Jsem jenom slepý a jsem cizí. Rozumíte?

Matka: Ne.

Saša: Běžte domů.

Matka: Proč mi pořád vykáš?

Saša: Protože vás neznám.

Matka: Ale já tě znám. Co to tady zase předvádíš? Sedneš si tu s páskou přes oči a říkáš, že jsi slepý a že mě neznáš. Na co si to zase hraješ?

Saša: Nerozeznávám ani jedinou barvu – ani černou. Všichni si myslí, že „vidím“ jen černou, ale ani tu nerozeznám. Tam je jenom něco tmavého, jako by se všechny barvy slily do neurčité tmavé, nic víc.

Matka: Sundej tu pásku, prosím tě.

Saša: Nepomůže to.

Matka: Sundej ji.

Saša: Kdybych ji sundal, všechnen hnus by mi tek po tváři a na tu mě bude třeba ještě někdy někdo chtít políbit.

Matka se pokusí ho políbit.

Saša: Ty ne!

Matka: Jsem tvoje matka.

Hry: *Dutý úplněk* (1999) – uvedeno v rámci večera *Aktovky* na U22 („komorní scéna“ DAMU; režie Vadim Skvirskij); *Jen takc* (*Groteska v koupelně*; premiéra květen 2004) – Studio Damúza (režie Peter Chmela). Otištěno ve *Tvaru* (Tvary 3/2005).

Saša: Moje matka není.
 Matka: Prober se konečně.
 Saša: Už se stalo. Umřela. Umřela s mým zrakem.
 Matka: Já kruci nejsem mrtvá. Slyšíš?
 Saša: Říkala jste něco?
 Matka: Potřebuješ někoho, kdo se o tebe postará. Nemůžeš být sám.
 Saša: Jsem se svým hnísem. Už jsme jedna ruka, nerozluční kámoši.
 Matka: Omyju ti oči.
 Saša: Nikdo mi je nesmí omýt, jenom ona, ale ona mi je omýt nemůže, je moc sucho. Ji to taky bolí.
 Matka: Koho?
 Saša: Leni. Malou, tichou Leni s deštěm.
 Matka: Jsi celý zpocený, přinesu ti věci na převlečení, nebo se nastydeš.
 Saša: Prší.
Matka přináší bílou košili a pestrobarevnou kravatu, postupně ho obléká.
 Matka: Nejdřív dáme pryč ty hadry. Zase bude dobře.
 Saša: Co je to?
 Matka: Košile.
 Saša: Jakou má barvu? Je tmavá?
 Matka: Úplně tmavá.
 Saša: Dobře, bílou bych nesnes.
 Matka: Sluší ti.
 Saša: A co je tohle? Oprátka, vid'?
 Matka: Nemusíš si ji brát.
 Saša: Já chci, zasloužím si ji. Je černá?
 Matka: Je.
 Saša: To se hodí – když vám umře máma, vzít si tmavou košili a černou kravatu.
 Matka: Jistě.

Saša: Měl jsem mámu, ale ztratila se.
 Matka: Ztratila?
 Saša: Blbost. Člověk se nemůže jen tak ztratit. Umřela. Nevadí. Byla to jen tmavá silueta proti oknu. Víc nevím. Nevím, o čem mluvila, neposlouchal jsem ji. Nevím, jaké byly její doteky, neměla čas se mě dotknout – jen jednou za čas – na svátky a tak – mě ta silueta objala s ohromnou silou a já se dusil. Dusil mě jakýsi tmavý obrys, přes který jsem neviděl z okna. Ale to už je všechno pryč.
Matka na něho hledí. Saša si najednou nasadí tmavé sluneční brýle, vezme si obchodní kufřík. Stojí bez pohnutí.
 Saša: Přejete si?
 Matka: Dítě.
 Saša: Nemáme.
 Matka: A mohu se zeptat příští týden?
 Saša: Můžete, ale nic se nezmění. Pro vás tu už nic nemám, svůj příděl jste vyčerpala. Lituji, leda kdyby se snad objevil nějaký nový odloženeček, tak bychom vám ho mohli jistě rezervovat. Na splátky.
 Matka: Budete moc laskav.
 Saša: Bylo mi potěšením.
 Matka: Na shledanou. *(Odejde.)*
 Saša: Sbohem.

Monolog Prodavačky

Prodavačka si během první části monologu sundá paruku i dámské šaty. Zbude nalíčený chlap. Vezme si župan. Při druhé polovině stojí a dívá se mimo přítomnost. Stojí v křídou nakresleném kruhu.
 Prodavačka: Celý život si slibuju, že začnu znovu. Stoupnu si na tlustou startovní čáru, kterou jsem si sám udělal patou do písku. Ještě teď mi v krvi kolují nazlátlá zrnka. Stojím tu za tou čarou a čekám, že každou chvíli musí zaznít výstřel – a já ji přeběhnu a poletím dál. Ta rána mě pro-

pustí z minulosti na novou dráhu, kde bude všechno úplně jiné a já budu stále dál a dál. Jenže je ticho a já už tisíce let stojím za tou čarou, kterou jsem si sám udělal. Ten výstřel ne a ne přijít. Tisíce let a v cíli prý jde o setiny sekundy. Nemůže to trvat dlouho a dojde mi síla i na stání, pak už tu čáru nikdy nepřekročím. Nemůžu ji smazat, ale můžu ji sebrat ze země, udělat na ní smyčku a oba nás pověsit na nejbližším stromě. Není to moc pohodlný, radši bych se zastřelil. Jenomže to bych se taky nemusel dočkat.
Prodavačka si myje tvář a ruce.

8. Galerie

K Prodavačce, která se stále ještě snaží smýt make-up, přicházejí z různých stran ostatní. Zastaví se kus od ní. (Následující repliky vůbec nemusejí zaznít, mohou být nahrazeny jiným obrazem.)
 Leni: Ukázali mi bolest a já ji začala vyhledávat.
 Matka: Ublížila jsem a bylo mi ublíženo.
 Saša: Bylo mi ublíženo, ublížil jsem.
 Leni: Jizvy se zrcadlí po celém obzoru, nevíš, kterou si dřív vybrat.
 Matka: Jedno dítě, prosím.
 Saša: Občas mě napadne, jaké to je se opravdu modlit.
 Leni: Věřím na neustálý déšť.
 Matka: Dám mu všechno, všechno, co budu mít.
 Saša: Zlomil jsem jednomu dítěti ručičky, ukazovalo půl sedmé.
 Leni: Jednou moje krev přistoupí na moje podmínky.
 Matka: Zvykali jsme si dvacet let, už se nemůžeme ani vidět.
 Saša: V sedm mě měl zabít příliv.
Posledních devět replik se neustále opakuje. Jsou ale tišší a tišší. Prodavačka vyndá z kapsy županu cigaretu, zapálí si ji. Nezbylo nic než bizarní sousoší.

Konec

Výstřížková služba Jakuba Šofara

Seznámení

...absolutní jediná věčná žena! Jsi veškerým stvorem mého já a snad ani nejsi z tohoto světa. Jsi obsahem mého základního instinktu najít Tě. Možná se nacházíš pouze v našich představách a nemáš podobu skutečného člověka. Přesto vím, že Tě budu hledat tak dlouho, dokud Tě nenajdu. A i kdybych na konci své cesty zjistil, že jsem nikam nedošel, přesto nebudu litovat rozhodnutí následovat svůj instinkt až do konce. My dva se známe "pouze" intuitivně a popis našeho vzhledu a vlastností je příliš racionální pro poznání. Víme ale, že pokud čteš nyní tyto řádky, cítíš jistotu, že jsou určeny Tobě, že jsem je psal Já. Oba jsme více než tisíckrát snili stejný sen s množstvím různých podob a s jedním stejným jádrem - absolutním odevzdáním se jeden druhému a absolutní jistotou, na kterou nemají vliv ani slova ani činy ani jakákoli skutečnost. Kolikrát už jsme se v našem společném snu spolu tak nádherně hádali až do morku kostí s vědomím, že si k sobě můžeme cokoli dovolit a že za každým slovem se skrývá absolutní láska, takže to vlastně ani nemůže být skutečná hádka. Nacházím se v těle 27 letého 183 cm vysokého štíhlého muže, který v sobě skrývá idealistu, snílka, romantika, smíška se ztřeštěnými nápady, věčně nespokojeného morouse, humoristu, náladového pesimistu, veselého dobrosrdečného optimistu, věřícího skeptika... Ocitoval jsem řádky 20 až 32 z celkového počtu 68, které jsou ukončeny číslem na mobilní telefon. Pokud abstrahuji od toho, že by mohlo jít o žert, sázku, reklamu nebo umělecký experiment, pak doufám, že žádná žena od 16 do 90 let na to číslo nezavolala nebo ještě nezavolá (neboť nabídka trvá, i když staré noviny čte jen málo lidí).

Pro průměrně vydělávajícího yupíka není cena za podání tak dlouhého inzerátu nijak vysoká, ale pro nešťastníci, které se prsty sukují k tomu, aby devět čísel vymačkaly, už by to mělo být důkazem, co to asi bude za pitomce. Pokud se neumí seznámit normálně, pak tento bizarní způsob dokazuje, že tu asi bude nějaká chyba v softwaru, možná i v hardwaru. Oběznice kolem sebe. Ego v chromované etuji. *Tyto řádky jsou určeny pouze pro Tebe má jediná, která nehledáš to nejlepší z hlediska racionální úvahy, ale celý svůj život toužíš najít „pouze“ ten pocit absolutna...* Pokud by našel ke svému vydání podobné u druhého pohlaví, pak bychom se o tom dozvěděli z černé kroniky.

Hádat se do morku kostí. Nemyslel on spíše – hádat se o morek z kostí?

Nikde není řečeno, že za „kvalitou“ výstřížků musí stát datum, to znamená, že výstřížek by měl být starý pár let, abychom si trochu zabásnili. Omyl. I dnes, včera, především se mohla urodit perla, média mohla být plná roztočivých krásnot, které nás, pátrače, dokážou dostat do nejvyšších pater rauše.

Jako tento inzerát v rubrice *Seznámení* v *MF Dnes* z 30. dubna 2005. ...*Kolikrát už jsme se v našem společném snu spolu tak nádherně hádali až do morku kostí s vědomím, že si k sobě můžeme cokoli dovolit a že za každým slovem se skrývá absolutní láska, takže to vlastně ani nemůže být skutečná hádka. Nacházím se v těle 27letého 183 cm vysokého štíhlého muže, který v sobě skrývá idealistu, snílka, romantika, smíška se ztřeštěnými nápady, věčně nespokojeného morouse, humoristu, náladového pesimistu, veselého dobrosrdečného optimistu, věřícího skeptika...* Ocitoval jsem řádky 20 až 32 z celkového počtu 68, které jsou ukončeny číslem na mobilní telefon. Pokud abstrahuji od toho, že by mohlo jít o žert, sázku, reklamu nebo umělecký experiment, pak doufám, že žádná žena od 16 do 90 let na to číslo nezavolala nebo ještě nezavolá (neboť nabídka trvá, i když staré noviny čte jen málo lidí).

Pro průměrně vydělávajícího yupíka není cena za podání tak dlouhého inzerátu nijak vysoká, ale pro nešťastníci, které se prsty sukují k tomu, aby devět čísel vymačkaly, už by to mělo být důkazem, co to asi bude za pitomce. Pokud se neumí seznámit normálně, pak tento bizarní způsob dokazuje, že tu asi bude nějaká chyba v softwaru, možná i v hardwaru. Oběznice kolem sebe. Ego v chromované etuji. *Tyto řádky jsou určeny pouze pro Tebe má jediná, která nehledáš to nejlepší z hlediska racionální úvahy, ale celý svůj život toužíš najít „pouze“ ten pocit absolutna...* Pokud by našel ke svému vydání podobné u druhého pohlaví, pak bychom se o tom dozvěděli z černé kroniky.

Hádat se do morku kostí. Nemyslel on spíše – hádat se o morek z kostí?

Jakub Šofar

Zase opisovali!

Praha chce být „dobrou adresou“

Na nejvýznamnějším evropském veletrhu nemovitostí a investičních příležitostí MIPIM v Cannes se v březnu snažila přitáhnout pozornost zahraničních investorů mezi dvěma tisíci vystavovateli ze 74 zemí také Praha.

Pražský primátor Pavel Bém, jenž stál v čele delegace hlavního města na veletrhu, uvedl: „Prezentace hlavního města měla letos na veletrhu za cíl vytvořit komplexní obraz města jako dobré adresy pro podnikání i život. Prezentovali jsme také

vybrané studie pro zvýšení kvality života v samém centru města.“ Jak řekla Světlana Kubíková, ředitelka Útvaru rozvoje hl. m. Prahy, mají tyto studie dvě časové úrovně. Například Karlín a Maniny jako perspektivní rozvojové lokality jsou již územním plánem připraveny a investoři do nich mohou vstoupit okamžitě. Druhá, delší časová rovina má zatím charakter vize – to platí například pro rehabilitaci okolí Národního muzea.

Veletrh potvrdil, že cestou k úspěšnému marketingu města je prezentace celých

regionů ve vzájemné synergii. Vzpomeňme například prezentaci Londýna (830 m² a 112 společností) či Paříže a celého regionu Île de France (na 1200 m² výstavní plochy). Obdobně postupovala také Praha, prezentující se ve spolupráci se spoluvystavovateli z řad komerčních firem aktivních na pražském trhu: Hochtief Development, IKANO Properties, PASSERINVEST Group, RODAMCO Europe/AM Development, Sekyra Group, Interprospekt Consulting, Česká spořitelna a Trade Centre Praha. (red)

Zase už od nás opisovali. Ne že by nás to netěšilo. Těší nás to. Ale proč opisují? To nám nemohou z pražského magistrátu zavolat a domluvit se s námi? Trošku taky o penězích, něco by je to samozřejmě stálo. A o piárku.

Jediné možné řešení je následovat britský model a držet si při „dvoře“ magistrátního básníka. Ten by jim něco zahlaholil, nabásl by jim do foroty nějaké ty jamby, aby už nemuseli do svého plátku Listy hlavního města Prahy (duben 2005) psát něco tak obskurního: Praha chce být „dobrou adresou“.

Viděli jste někdy už větší dekadenci?

(red)

Román pro ženy

(anketa o filmu)

Názory respondentů na nový film Filipa Renče a Michala Viewegha nakonec nebyly tak radikálně různé, jak jsme si představovali.

-red-

Mně se to líbilo. Žádný převrat v kinematografii, ale slušně řemeslně udělaný film, který pobaví. Marek Vašut je pořád sexy a Zuzaně Kanócz to slušelo. Ani Ladka Něrgešová nebyla tak strašná, jak psali recenzenti. A hraje tam skvělá hudba Ivy Frühlingové.

Jan Hanzl
překladatel

Mně se to líbilo. Žádný převrat v kinematografii, ale slušně řemeslně udělaný film, který pobaví. Marek Vašut je pořád sexy a Zuzaně Kanócz to slušelo. Ani Ladka Něrgešová nebyla tak strašná, jak psali recenzenti. A hraje tam skvělá hudba Ivy Frühlingové.

Eva Vlčková
redaktorka Lidových novin

Mně se to líbilo. Žádný převrat v kinematografii, ale slušně řemeslně udělaný film, který pobaví. Marek Vašut je pořád sexy a Zuzaně Kanócz to slušelo. Ani Ladka Něrgešová nebyla tak strašná, jak psali recenzenti. A hraje tam skvělá hudba Ivy Frühlingové. Bylo to lepší než knížka.

Klára Hendlová
ekologická aktivistka

Štefan Švec
tvůrce anket

Lepší než knížka.

Jan Čulík
šéfredaktor Britských listů

Román pro ženy

filmová komedie Filipa Renče podle románu Michala Viewegha
v kinech od 14. dubna 2005

© BIOSCOP 2005, foto: Jan Saudek

Viewegh — sinolog

aneb

Co se psalo o Magnesii Liteře

Magnesia Litera nejvíc rozčílila Petra Žantovského, který ji zavřel do Mediálního pránýře v týdeníku MF Plus. „Název má ta cena podle minerálky, která ji sponzoruje, což je v pořádku, i když podle převažujícího hobby mnoha autorů by se spíš hodila taková Prazdroj litera,“ žertuje Žantovský, a aby dokázal, že nápojů zná mnohem víc, přidává o pár řádků dál nové nápady: „... nabízí se pro příště také verze Vinium litera či Ballantine's litera.“ V závěru jdou ale žerty stranou: „nejen že nejsme národem čtenářů Seiferta, nejsme ani stádem hlupáčků toužících statovat v samolibých

hrátkách pánů autorů a jejich marketérů na knižní Oscary, kteří jim mají dodat pocit všeobecné vážnosti, jenž jim zřetelně schází. Až zase bude někdo v tisku nadávat, že nejsme sdostatek kulturní, věřte, že to bude patrně nějaký neukožený literát s cenou za kloboukem.“

O zřetelně scházejících pocitech už žádný časopis takhle hezky nenapsal, Magnesii Liteře se věnovaly spíš deníky.

Předávání cen rozladilo například Josefa Chuchmu z MF Dnes: „Magnesia Litera má jeden velký problém: závěrečný ceremoniál přenášený Českou televizí. Dokonce se to má tak, že marketingová ,strojov-

na' soutěže klope rok od roku lépe, ale na konci nastává trauma: setkání v Městské knihovně v Praze.“ Naproti tomu Blesk zastoupený Františkem Štiborem se bavil docela dobře: „Veselé atmosféře slavnostního vyhlášení podlehl i zástupce Magnesie Gabrielle Guzzo, který moderátoru Janu Burianovi názorně předvedl, co mají společného Karlovarské minerální vody a literatura. ‚Znám křišťálovou studánku...‘ odrecitoval Guzzo báseň Josefa Václava Sládka, kterou se prý učil celý víkend.“

Když už nic jiného, alespoň knížky vzal Josef Chuchma na milost: „Řekněme (...) pouze, že mezi vítězi není žádná kni-

kraloval je rolník neukojení literáti

ha, která by odborný kredit klání kvalitativně potřísnila, vzbuzovala například pocit, že ji nahoru vynesly protekcionistické tlaky.“ To by se ale nelíbilo Ondřeji Horákovi z Lidových novin: „K nejkontroverznějšímu rozhodnutí odborné poroty došlo v kategorii překladatelské,“ píše ve svém zpravodajsko-publicistickém příspěvku. „...Literu za překlad roku získala kniha z nakladatelství Mladá Fronta – Písně a verše staré Číny z pera Ferdinanda Stočese. Kvalita Stočesových překladů byla (...) již dříve shledána přinejmenším problematickou.“ To by se zase nelíbilo Alici Horáčkové z MF Dnes: „V překladech porota

ocenila vrcholné dílo Ferdinanda Stočese – ač není povoláním sinolog, ale zemědělský odborník, díky mnohaleté vytrvalosti se mu z vlastních překladů čínské poezie podařilo připravit antologii sahající od nejstarších dob do začátku 14. století...“ Přikyvuje i František Cinger v Právu: „Rodilemu Pražanovi,“ píše o Stočesovi, „se před lety stala Francie druhým domovem a tamější čtenáři i kritici už v osmdesátých letech ocenili jeho francouzské (!) překlady čínské poezie.“

Do sporu o ocenění autory vnesl jasné světlo až Večerník Praha: „Spisovatel Michal Viewegh kraloval výročním cenám

Magnesia Litera. Nejenže si z pondělního udílení odnesl cenu čtenářů za román Vybíjená, ale včera jeho popularity využila mnohá z knihkupectví celé republiky a Vybíjenou s upozorněním na cenu vystavila doprostřed výloh. A to se ještě knihou roku 2004 stal zbeletrizovaný příběh bratří Mašinů nazvaný Zatím dobrý, který napsal česko-americký spisovatel a scénárista Jan Novák. A právě Novák je autorem scénáře k filmu Báječná léta pod psa, který režisér Petr Nikolaev natočil podle stejnojmenného románu Michala Viewegha.“

Štěpán Kučera

Svodka Velkého Čtenáře

Literární noviny v č. 15 (11. 4.) otiskly na s. 16 čtenářský dopis, ve kterém je také psáno: Jiné noviny u nás vycházející, které by se politice věnovaly podobným způsobem jako Literárky, u nás prostě nenajdeme. Literárky jsou jinými novinami nenahraditelné. Naše řeč, jako kdyby nám to oderval z huby. Jiné noviny, které by se jmenovaly Literární a psaly by o politice, na světě nejsou.

Naše řeč, jako kdyby
nám to oderval z huby.
Jiné noviny, které by se
jmenovaly *Literární*
a psaly by o politice,
na světě nejsou.

V *Magazínu Práva* (9. dubna) rozmlouvala Dana Braunová s Petrem Hájkem, dnes ředitelem tiskového odboru Kanceláře prezidenta republiky ČR a mluvčím hlavy státu. Do čítanek pro budoucí novináře s ním! Umění, jak projít minovým polem bez škrábnutí, to je výsada Mluvčích. Na dotaz o začátku spolupráce s Klausem řekne Hájek mj.: *Když jsem odešel z Reflexu, začal jsem pro něj dělat pravidelně. První část věty by mohla znít jinak: Když jsem prodal Reflex (a ti ostatní, se kterými jsem ho zakládal, o tom vůbec nevěděli...).* Nebo: *Kromě toho, že jsem byl za nějaké politické prohřešky dvakrát vyhozen z Květů – ale hned zase vzat zpátky – nedostával jsem se do nějakých řešitelných konfliktů.* Bodejť by se dostával, tatínek Hájek, velký znalec Engelsových textů o kritickém realismu, jinak také Jiří Buřič, to vždycky vyřešil. A celá ta srdceryvná verbální pinkačka je někdy v 87. minutě zápasu dokonána mantrou: *Nakonec vždycky jde o Kantův mravní imperativ: Hvězdné nebe nad hlavou, mravní zákon ve mně. Snad se mi to v poslední době daří.* Kromě toho, že Kantův mravní imperativ je něco jiného, je tu dotaz z davu: *Mohl byste definovat délku oné poslední doby?*

Týdeník *Týden* (15) si dovolil navzdory své vzorové opravdovosti (vždycky, když vidím fotografii Jiřího Peňáse, tak si vzpomenu na *Rychlé šípy*) zašpásovat se svými čtenáři. V rubrice *Kápněte božskou* byl zpovídán básník jménem (díky korektorskému přehlédnutí) Bogdan Trojaki. Je to takové dětsky, mile přiblblé. Co na to pan šéfredaktor Balšíneki, případně komentátor Fendrychi?

*Snad se mi to
v poslední době daří.
Kromě toho, že Kantův
mravní imperativ je
něco jiného, je tu dotaz
z davu: Mohl byste
definovat délku oné
poslední doby?*

Sebeanalýza je kompletní příručka pro koholi, kdo chce zlepšit své schopnosti a zvýšit potenciál své úspěšnosti. Každodenním používáním jednoduchých a snadno osvojitelných technik vám pomůže dosáhnout úspěchu, vybudovat sebejistotu a omezit stres. Váš úspěch závisí na vašich schopnostech – naučte se je rozvinout a naplno využívat. Knihy L. Rona Hubbarda do nás pod tlakem cpe Dianetické centrum. Dianetika, která je něco mezi dialýzou, dietou a dialektikou, je takový marxismus-leninismus-dianismus. Má odpověď na každou otázku, kterou si předtím položí. To je podstata. A taky jde o peníze. O hodně peněz. Bacha ale na to, že se za našich mladých časů říkalo: Ten smrdí jako Diana!

Ve čtvrtek, 14. dubna 2005, si zaplatila pojišťovna *Aegon* v *MF Dnes* čtyři celostránkové inzeráty na své služby. Zadarmo to asi nebylo. Ale když už na první stránce je psáno: *Rating AA, kterého jsme dosáhli v USA, Velké Británii a Holandsku, nám závidí celá Česká republika*, tak alespoň já jim nic nezávídím. Pokud si nejsou schopni sehnat jazykového redaktora, který by jim vysvětlil, že už pár desítek let žádné Holandsko neexistuje, pak je tenhle *Aegon* trochu v aegónii.

Trendy se nám tady usídlují, o tom není sporu. Sebechvála například už vůbec nesmrdí. Naopak. I v takovém speciálním tisku, jakým je *Svět bydlení*, který vydává pro svoje klienty stavební spořitelna Raiffeisen, neopominou napsat do tiráže: *V letošním roce dostanete do svých schránek dvě čísla svého oblíbeného časopisu...* To kdybyste náhodou zapomněli, co máte v oblíbě. Píšeme velkou jedničku!

Že je to
moc
levné, pod
úroveň?

No a co?

Na začátku května se ve všech domácích médiích objevila zarmucující zpráva, že v ČR je podle Agrární komory (AK) nejméně skotu od roku 1836. Komora nyní eviduje necelých 1,5 milionu kusů skotu, tedy zhruba stejně jako před 169 lety. Zarmucující je to pouze na první pohled. Poučený čtenář ví, že Matka Země vyvažuje a podle svých potřeb sama reguluje vše živé (přeměnou na mrtvé), co po ní pochoduje. Proč by mělo být zbytečně mnoho skotu v kravínech a teletnících, když jejich počet narůstá v Poslanecké sněmovně a Senátu?

Že je to moc levné, pod úroveň? No a co?

Jakub Šofar

Canny

dEmos 20

<http://canny.obribroskev.cz>

**Libérie – barbarská válka / Liberia: An
Uncivil War**

Jonathan Stack, James Brabazon / USA /
2004 / 102 min.

*Působivě natočený a autentický dokument o li-
bérijské občanské válce. Stovky lidí zahynuly
kvůli liknavosti mezinárodních sil a neschop-
nosti „mocných“ dohodnout se.*

(festival Jeden svět 2005)

Proč jsou vlády i diktafony lhostejní ke slovům dokumentaristů? Interview s Jamesem Brabazonem

Účastnil jste se osobně natáčení?

Ano, byl jsem přímo u kamery v tom zmatku, uprostřed střelení.

Některé záběry jsou skutečně otřesné svou otevřeností. Nebyl jste někdy v pokušení prostě položit kameru a pomoci těm lidem?

Ale ano, samozřejmě! To by jinak ani nešlo... Aktivně jsem se účastnil přerozdělování zásob, humanitárních akcí, pomáhal jsem, jak se dalo. Mám ošetřovatelskou praxi (medical practice), a tak jsem pomáhal i s ošetřováním.

Když se možnost něco zajímavého natočit kryla s voláním o pomoc?

Pak to bylo jednoznačné – šel jsem pomáhat.

Kdy byl podle vás ten pravý čas pro mezinárodní síly, aby se do konfliktu vložily?

Mnohem dřív! Vlastně tak o čtyři měsíce, hned na začátku!

Mnoho lidí ve filmu žádalo prostřednictvím vaší kamery Bushe nebo Blaira, aby s tím něco dělali. Zprostředkoval jste tyto záběry velvyslanectví?

Bílý dům i ostatní moc dobře věděli, o co tam jde a jak to tam vypadá...

Proč nezasáhli?

Báli se... Že se něco zvrtně, že přijdou o podporu, o vojáky... Byly to dost stupidní obavy!

Děkuji Vám moc za rozhovor!

You're welcome!

Ptal se

Pavel Kasík

Praha, kino Lucerna, 5. 5. 2005 21:10

autorův blog: <http://blog.paxik.net>

S Jamesem Brabazonem, režisérem filmu o Libérii, se mi povedlo získat krátké interview. Asi devět minut, z toho dvě minuty jsem ho měl jen pro sebe. Jenže když jsem to doma nahrál do počítače, mám soubor s devíti minutami... prvotřídního mp3 ticha. Inteligentní diktafon (celkem správně) usoudil, že režiséra je jakožto významnou osobnost nahrát externím mikrofonom. Škoda, že žádným nedisponuji... Tak alespoň (z hlavy a notesu) přináším krátké interview (doslovně přeloženo to, co jsem si přibližně zapamatoval).

Kateřina Bolechová

V letošní první Dobré adrese jste mohli najít
koláže Katky Bolechové, teď vám přinášíme její
básničky. A tři koláže fungl nové.

XXX

Taky to vidíš jako já
za duhovkou okno
hřbitov po dušičkách
kde astmaticky chrchlají
ohýnky vzpomínek
jako tenkrát
když učitel dějepisu
ze žeber notesu vybral
právě tvoje jméno
Egypt – sobotou vyžehlené závity
v podbřišku léta
kdy jsme resuscitovali první startku
a padla na to celá krabička sirek

XXX

Loni se ztratil hrázný Karel
našli jeho člun prázdný a bez motoru
lze těžko předpokládat
že měl schovaná křídla
k nimž připevnil motor a uletěl
prý byl nemocný
ale znáte lidi ti toho namluví
potápěči nic nenašli
jen hloubku a kal
když otočím kohoutkem
a začne téct voda
vzpomenu si na něj
možná tam někde na dně přehradu
ukotven motorem vznáší se

XXX

Žonglér vhazuje míčky
mezi rty dívce
ta chechtavě tulí se k chlapci
v mírné hádce o fotbalistech
od vedle
napichují zbytky
snad cosi o Japonsku
za oknem lesy
přikládají na večer

XXX

A slyším
měchýř toho nad
a své tlusté střevo
stoupačkou
vtékáme do sebe

XXX

Prádlo svlékané mýdlovým jelenem
teklo přes celý dvůr
vonělo jinak než dnes
a s otcem
do města pro kabát
nechtěl koupit
že moc drahý
plakala
nakonec ustoupil
modrý kabát
na valše roky

XXX

V té noci naznak
obcházíš
s outěžkem těla
ve snaze přiblížit svítání
ale Nastěnka
ještě nedopletla punčochu
na čas kohouta
jen kovový ve větru
na střeše kokrhá

XXX

Umělé klouby stínu
nechala jsem
na Kubánském náměstí
jednoho hotelu
včera tvé nohy
zpola obnažené
jen klíšřata podkolenek
v šidítku pasparty vodopád
dnes koně prši

XXX

Nalité prsy tmy
pro spadané kojence
na konci října
lampa jak žluklé máslo

XXX

Než přijde
kulhavá průvodčí
ve tmě
dásně slov
pod jazykem tunelu

XXX

Někdy se tisknu na zeď
na bílo zmalované rty
s myšlenkou že odezírám
alespoň tlukot mého srdce

XXX

Smrti kapra
smáli se cizinci
zvedla jsem límec na tvář
z kapek krve
náramek na ruce sněhu
do nádraží pár stanic

XXX

Rozčísneš kůži krajin
pluh hluboko do svaloviny
přes most
co kovový v bocích
jen občas dupne nad řekou
bez hřbetu kůň
ještě než zhasnou

XXX

Na Franz Josefs Bahnhof in Wien
končí tenhle vlak
jak zelí do sudu
těžknou nohy na nástupiště
a nikdo si nevšimne
že cestou
hlas vypadl z kalhot
a my v kruzích mlčení
po vodě chodíme

XXX

Kolik umakartových čel
si člověk musí odbít
na hodinách věží
různých míst
aby se nakonec probudil
do umakartového dne
posledního
s otázkou
Cože to vlastně chtěl

XXX

- Jsme jenom chemie -
řekla
tak než mě vezli na sál
vybavila jsem si
profesora stojícího na stupínku
s kresbami benzenů
které mně říkaly jedinou věc
plástve včelí
jsme

XXX

Tančila
na jezeře dlažby
labuť štrikovaná
v chemlonové bouři
večer co večer
žadonila
- Sestro, svažte mě,
já se pořád lekám. -

XXX

Ty její holubičky
napříč kamennou šachovnicí
střížené napospas
– Dneska jsem ležel na chodbě
a modlil se –
z popela nevyrosteš
nad herbářem výstřižků
v jistotě oběda

nudle s tvarohem

XXX

Andělé skáčou po pruzích
každý hledajíc tu svou zebrou
a vítr šlehá
na prdel holému sklu

XXX

Odrostlo
parketu světél
kdy nás stádo oveček
vylo píseň vlčí
a našich andělů křídla
se posmívala ranní směně

XXX

Na vlak se sklovinou
čekají
dásně některých
já hubu dávno
amalgamem zasypanou

XXX

Přešlé mrazem
brambory po cukru
chutnají
na břehu šupiny
ještě tepou

XXX

Taky jsem je měla
ale neviděla jsem je
jako je nemohou vidět oni
Tancují na pečení
aby nakonec položili kost
na bílé prostěradlo
jako všichni
když člověku rostou nohy
vysmívá se vzdáleným světlům
to je to /krásné/
vyhýbání se smrti
Ale já už tuším
nad hlavou kazí se dech
a mně dorostly nohy

XXX

Vstala jsem ze snu
v pokoji bez řader
na oku náměstí
náhlá ablace
může se přihodit

XXX

Vždycky
když jsem jídala roštěnku
štěbetala mi o Bohu
hádalý jsme se
Teď už se nehádáme
snad našla svého Boha
a já
zřídka kdy jídám roštěnku

XXX

– Měli byste jít do kostela
pomodlit se – řekl
On se modlil celé odpoledne
dovnitř se křížoval
tekutým ze chmele

XXX

Už neláme krky
drátkům ve fabrice
z polokoule důchodu
ještě dva roky
a bude mít obě půlky
dělené čarou odpitých kuželek
otec mu říká Migrifič
kousek od místa kde řeka mívá
krvavou díru od slunce

XXX

Matko
pro tento den
je dokojeno
odjíždím s plným břichem
máš jiných
co zatínají prsty do bradavek dlažby
dech koní prošel mi uchem
tiše tišeji
než strach kaprů na dně kádí
náměstí šperkuje
okolo pasu
bio záchody
se jménem Johnny
pro tento den

Marcela Gunázerová

Narozena 20. 1. 1970,
znamení Kozoroh, bydliště Kadaň.

Zakladatelka hypernaivisticko-avantgardní
skupiny VIXLAIVANT a členka její zatím utajené
ženské odnože Sestry v triku, sdružující se
hlavně v oblasti výtvarna. Spoluautorka
internetového literárního časopisu na adrese:
www.virval.com. Autorka tří soukromých
básnických sbírek Papírový motejl, Hořely
kopretiny a Blízko mízy. Sbíрка další, Elektrický
pes, je zatím v nedohlednu. Autorka desítek
koláží, které občas, když je v dobrém rozmaru,
rozdává. Majitelka jednoho kola, psa, dvou
koček a matka dcery Marcely.

Publikuje na internetovém serveru
www.totem.cz a littera.cz.

Záliby: Vybíjená, háčkování a domácí kuchyně.

Životní sen: Přiblížit se alespoň zezadu takovým
velikánům, jakým byl například Breton.

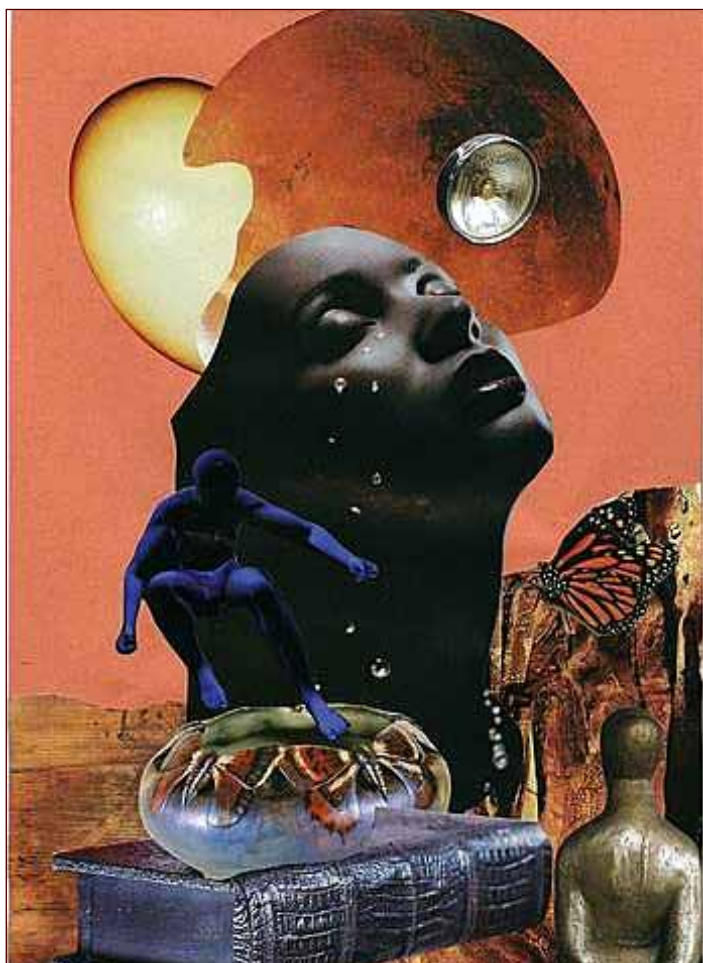
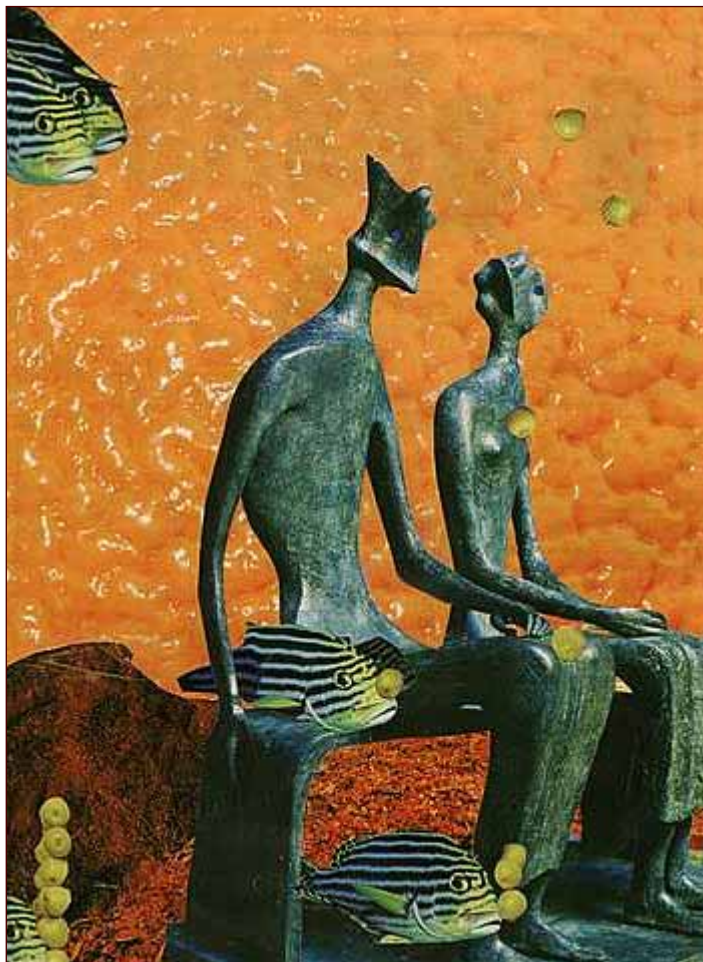
Životní krédo: Kresli, maluj, tapetuj... stejně ti
bude doma zima.

Celý svět je super stár

Nějak jsem se, ani nevím jak, přehoupala z dítěte, co nosilo klokanku, mikinu s kapsama a na školní fotografii mělo rozmazané zuby (jelikož fotograf cuknul s aparátem), ve slečnu. Bylo mi sotva osmnáct, celý svět před sebou, a byla jsem aranžérka. Holka v bílém plášti, co vřela v řeznictví u paní Schořové oduševnělý plakát s věncem buřtů do výlohy. Za to jsem dostala vždycky veliký hrnek horkého kafe a svačinku. Komíhala jsem nohama, upíjela to kafe a svět se mi zdál krásný. Bodejť by nebyl. Stávala jsem ve výlohách jako figurína, starší pánové smekali klobouk, dělníci v montérkách na mě dělali: čičiči a já jsem pilně vystřihovala z tapet kytičky, protože bylo jaro.

Je to zvláštní, že se mi vybavují teď po létech ty malé krámky a obzvláště řeznictví. Zřejmě trpím nějakou obsesí či co. Jako tenkrát ve Vejprtech, kdy nás vedoucí krámku zavedl do své garáže a důležitě odkryl plachtu, která skrývala automobil. Nebudu napínat, byl to Favorit a už tenkrát mi přišel děsně hranatý.

Dům Potravin. Veliká prodejna na náměstí v Chomutově, ráno jsme přišly, odklopily pultík u pokladny a proklouzly dozadu se převléknout, nebylo kde, tak posloužila vinárna, která žila nočním životem a byla spojena s obchodem. Ten pach nevyšpaných popelníků, zvratků na záchodě, a špinavé sklenice na stolech dotvářely kolorit. A my, holky po škole převlečené do bílého, jsme vyšly z té špinavé vinárny jako nevěsty. A paní vedoucí říkala: Děvčátka, nepotřebujete něco? A hlavně nám to tady pěkně vyzdobte, to víte, jsme na náměstí a první na ráně... A my jsme zdobily, seč

nám síly stačily. Portrét Klementa Gottwalda jsme vyvažovaly na silonech, aby pěkně ladil s dárkovými koši, ze kterých se umně kutálely cizí paštiky, čokolády a buráky, a když jsme to dotvořily, vyběhly jsme před obchod to všechno zkontrolovat. A Maruška ukazovala: Nahoru, víc doleva a já jí ze rtů odezírala slova jako: Povol to, sakra!... a Vymeť z rohu ty vosy. Kolem chodili lidi, usmívali se na nás, zdravili a my se taky usmívaly a zdravily. A všichni jsme věděli, že ten Klement k tomu jaru tak nějak patří a že je nám to šumafuk.

Mléčný bar v mém městě. Designem spadl hluboko do šedesátých let, byl obitý modrým umakartem, s velikými nalepenými zrcadly. Prodavačky s čelenkami ve vlasech a namalovanou pusou kmitaly od koktejlů ke zmrzlině a měly oči navrch hlavy, protože do našeho města přijel herec Michal Dočolomanský. Na tom by nebylo nic zvláštního, jenže on chodil do toho umakartového mléčného baru na snídani. Holky, musíte nám to tady vyšperkovat, říkala jedna z nich a nervózně si přitom kousala nehty a my jsme zase kousaly do chlebičků a poslouchaly vyprávění, jak mu donesla kakao ke stolečku a ani při tom nedýchala.

Šperkovat ostatně nebylo co. Z umakartu mramor neuděláte, kakao zůstane kakaem a loupáčky se nezměnily, kam mi paměť sahá. Myslím, že panu Dočolomanskému to bylo jedno. Zřejmě s nostalgii vzpomínal na svá studentská léta, kdy se v mém městě učil na automechanika, a dala bych krk za to, že se ten mléčný bar od těch dob příliš nezměnil, proto ho to tam táhlo.

Vím jen, že jsem ho toužila alespoň jedním okem zahlédnout, hvězdu, star. Superstar. Nepovedlo se a já si v těch telecích letech představovala, co bych mu asi řekla, kdybych tam čirou náhodou taky ráno přišla na kakao.

Snad bych mu byla řekla: Dobré ranko. A kdyby zareagoval, tak bych asi odpovídala slovy: Áno? a Naozaj?

Nikdy jsme se ovšem nesetkali. Nesetkala jsem se ostatně s žádnou jinou hvězdou a upřímně řečeno, nevím co bych jí vykládala.

Možná tenhle příběh. Myslíte, že je pravdivý?

Naozaj?

Zelený strom

Vlastně to moje teta ani nebyla, ale odjakživa jsem jí tak říkala a vždycky jsem chtěla být jako ona. Teta Olina byla velká, zrzavá a s drdolem v bílé blůzce a šedivé sukni vypadala impozantně. Něco jako zrzavá dvojnice Emy Destiniové, co pobývala na zámku ve Stráži nad Nežárkou. Teta na zámku nebydlela, bydlela v řadovém domku, v ulici, která vedla k řece.

A měla na klíčích od ložnicových skříní pověšené králičí packy, přizdobené tyrkysovým peřím. Připadalo mi to strašidelné. My nic takového doma neměli. My měli akorát obrovské zavařovací sklenice, v nichž kvasilo domácí víno z třešní, višní a z rybízu. Z „revízu“, jak říkával strejda Jirka, který pocházel ze Šumavy.

Teta Olina měla milence. Rumuna. A byl zvláštní. Nosil ohavný šedivý oblek, hadrovou tašku a do rumunské hatmatilky vkládal zkomolená česká slovíčka. A hlavně, hlavně mu svítily oči, obzvláště při pohledu na tetu Olinu. A já už tenkrát jako malá věděla, že až budu mít jednou muže, tak mu taky musí svítit oči, protože jinak to nemá cenu.

Byla to kamarádka maminky, se kterou pracovala v kožedělném družstvu Snaha, ve starém domě, kde byla dlažba s německými nápisy a kde se šily tašky. Šily tam obě na stroji, ale tenkrát svorně říkaly, že šijí „na mašině“. A jiné paní, co tam pracovaly, tak dělaly tzv. „u stolu“ a tloukly do čehosi cvočky. A celým tím starým domem se ozývalo vrčení a cvakání, vonělo tam lepidlo, po zemi se válely odstřížky kůží a koženky a spousta nití. To všechno pak teta Olina zametala, protože časem přešla od šití k úklidu. Taky umývala umyvadlo, nad kterým byl nápis: ZDE PRACUJE KOLEKTIV BSP. A u toho umyvadla viselo popraskané mýdlo ve žluté síťce.

Teta bydlela v domě s králičími packami, v němž byla dole místnost, kam nikdo nesměl, protože tam bydlel „on“. Pan Šebek, její manžel, kterého už nemilovala, protože měla toho Rumuna. A vím to proto, že jsem u nás slýchávala tlumené hovory o tom, že k ránu se vrátil domů „on“ a znělo to tak nějak studeně a nezúčastněně.

Její muž vypadal jak kombinace herců Petra Čepka a Juraje Kukury a často sedával v bufetu Zelený strom. Sedával tam a popíjel zrzavé pivo, stejně zrzavé, jako byly vlasy jeho paní, co ho už nemilovala, a byl smutný. A my s tatínkem jsme si poroucheli rajskou nebo koprovou omáčku, gulášovou polévku, já točenou limonádu a tatínek pivo. Názvy s cenami těch jídel byly vypsány na černých tabulkách bílou křídou a když nějaké jídlo došlo, prodavačka, která měla ve vlasech bílou čelenku spíchnutou černými pírky, vzala mokrý hadřík a všechno smazala. Od jídel pod tabulkami stoupala pára, celým prostorem se vznášel pach gulášové polévky, ohřívacích párků a dýmu z cigaret. A tatínek vždycky, když pil pivo, zaklonil hlavu s pomněnkovými očima. Zrovna tak, jak ji zakláněl ten smutný pán.

Za čas jsem se dozvěděla, že pan Šebek je po smrti. Podřezal si žíly v domě s podivnými klíči od skříní.

Já jsem vyrostla a bufet se zeleným jménem nahradily moderní obchody. Jen občas, když jdu večer kolem, zahlédnu za skly výkladních skříní pana Šebka. Pije pivo a kývá na mě králičí pac-kou.

Pointe du Raz

byl to ten
který špinavýma rukama
sedě na útesu pojídal slávky
a pak mi oblýskaným rukávem
osušil oči
drahá

mám k vám prosbu
kdyby kdokoli se tázal
vašich ok na punčochách
jak smýšlíte o rybářích
dejte prst na ústa
a zašeptejte pouze:pšššt!

a to i kdyby vaše obočí
vzneslo se k nebesům
a spojilo se v siluetu vran

nechcete ochutnat?
zbyly tu kabátky temných slávek
a ještě něco by uspokojilo ústa
statné jedlice
jakou jste zajisté i vy

vím že brzy odejdete
a po vás závan spáleného masa
ještě dlouho bude dráždit moje chřípí

řekl
a zamyšleně si otřel ruce
do mapy Francie

Nesvítí se někde zbytečně?

večer mě k sobě pozval Edison
rozezněl ve mně temnou strunu
věštil mi z kávy
run a hromů
srpem mi uťal kontryhel
vyber si milá
ze dvou zel

konopím jemně stáhnou šiji
když jsi tu se mnou
ještě žiji
rád jsem se s tebou
probouzel

(za okny ráno
náhle zbité
opřelo čelo
o dřevěný rám)

a na břehu řeky Svratky
otevřel obchod
U oprátky

Sýr realismu

u sta vran
a pláství vředů
jedůvky vrostly
kamsi k ledu

sbírala panna
v koš ten svůj
nosila vranám
sýr a lůj

na co že loje
srdce moje
stačí sýr
krákala vrána
- bohatýr

jedůvky lehly
kam dřív pýr
lehla i panna

dožrán sýr

Čekání na...

lví ten chřtán zel do noci
nad námi rozezlené nebe
za okapem holubičí sten

hádala z ruky kdysi:
ve vrhačku nožů se proměníš
až polkneš vítr

neradno tančit nahá ve výklenku
es herbstelt...
zachytávám jednu z lekcí

schyluje se k podzimu

Všem Popelkám

dnes ve mně psychopat
zlostně kleje
lidé milí
zle je!
zvracím nad snopy
v parném létě

zbyl
nápis na vinetě
a touha mří
do Bretagne

dýchám přerývaně

moci si tak spléstí cop
po vzoru dívky
z venkovského statku
mně však na ošatku
usedl černý pták

jednou mě doprovodí funebrák
a smát se budou
za kostelní svící:

to ona byla
rudolící

když přebírala mák...

**Jak se to všechno
seběhlo, když
periodická soustava
prvků visela na
jednom hřebíku
a doutnala**

hořela laboratoř
profesor šílel
a byl dýchavičný
hořel -ičelý, -ový, -istý
ba i -ičný
zelený rendlík vzplál
do šiků řadily se alegorické vozy
a Mendělejev na obraze
jen tiše hvízdal
a sám pro sebe řekl:
??? ?o????? ????? ?

Karafiátová pole

odložila oči na noční stolek
promnula prázdné důlky
a směrem k oknu pronesla:
jakže? vy ke mně?
a v tuto noční hodinu?
přetekl přes parapet dovnitř

jsem svůj had
vy Aeskulapovou holí
obtočím si vás devětkrát
stálce pevná v bocích
věříte v domovníky
a sílu klik

noc je neklidná
cestou ke mně mluvil vítr
pískal zle a
v mých límcích žijí hejna stesků
ač v kapsách maje cukru
koně jsem nepotkal
jen tiché ržání
odkudsi k uším doléhalo

myslím sen
a mluvím trny
vás pod jazykem chovám

Vlaštovčí hnízda

ohýnek Marie
byla panna
ohýnek Marie
rozviklaná
ohýnek Marie
chová ptáče
ohýnek Marie
tiše pláče

večer se svezl po veřejích
tamboři přešli
temný hvozď
ohýnek Marie
rty se chvějí
ve dveřích civí
vlčí host

Marie od jezer
Marie od tisů
Marie s očima
barev jaspisu

Marie ohýnek
šedolistá
Marie povije
antikrista

Když kolem Mikeš šel

básnivko obecná
z obilí jsi
a plašíš krysy
máš vlasy od kouře
a potřhané rysy
uhlíkem smutku
kreslíš stoh
a kdo ti nerozumí
bývá neznaboh
básnivko obecná
ze stébel viješ druhy
do úst jim vkládáš
planý rým
zatímco podél tratí
ztrácí se bramborový dým

na prahu Hrusic
kocour spal
a kdyby nespál tvrdě
byl by zatleskal

Hladolet

nebude lepší nic
za oknem kapky z plískanic
zpívaly svoje árie
zas zima do mě zaryje
svým drápem-přetne rýmy
naprší mi

Ten Orten nebyl pro mě

Kdyby na noc
zůstala všechna knihkupectví otevřená
prvním zákazníkem by bylo malé štěně
řeklo by:
zabalte mi něco od kosti
Sofie ještě spí
a do Jiřího daleko

to by potom
ráno na rohu ulice
ukrajinskému dělníkovi
od sbíječky
vykvetla růže

Safety matches

vracím se lásco zimám
a na stole z palisandrového dřeva
vyryt je obrys oleandru
to bratr mráz
mi vsunul spaní pod víčka

děvčátko říkal
maličká
v ulici Za plynárnou

míval jsem obchod se sirkami...

mám v bocích touhu
v očích led
Hladolet máčím
do koled

Kar

ze všech azimutů co šly kolem
zbyl jen ten nad uhelným dolem
a tak bych řekla: mazut nad mazut

no tak mě lásco suď!
netluču u sousedských vrat
že všechno bylo na potrat

a že jsem měla vstřícné hroty
zůstaly klíče
do samoty
a obraz náměsíčných krajin

v pondělí mrtvé

zajím

Souvenir

jednou se černý papoušek
jemně otře o můj ret
do ticha zazvoní
klarinet
.....

ohnivou vodou
hasím plameny
kam jsi mi zmizel?

kamenný

snad lépe obeplout
zem Sedmi moří
a někde v přístavu
proměnit představu
vousatých stesků

za oříšky para

Strž (velký recenzní prostředek)

Cool Doom

Před „elektronickými plackami“ něco málo informací pro DVDfily. Firma Popron odněkud z Němec-ka schrástila pár desítek „dívídiček“ s klasikou nejklašičtější. Vyplatí se objednat si více, ne vše je zrovna na skladě a aspoň tak snížíte distribuční náklady. Já se těším třeba z raritního Dylana nebo z jethrotullovského *Slipstream*. Jeden kus – 199 Kč.

Na Národní za 180 **Ben&Jerry's Newport Folk Festival '88 Live**, Newport na Rhode Islandu. Jachty, ale i světoznámý festival, nejprve jazzový, potom i folkový. Tady tehdy Dylan pustil do kytary elektrický proud, Pete Seeger bouřil s *We Shall Overcome* a madona Baezová byla urputná. Koncertní záznam zachycuje 15 skladeb od 15 interpretů. Aspoň tři známí: *Richard Thompson*, *Taj Mahal* a *Tom Paxton*. Jenže jsme v Americe, takže žádná keltská renesance, ale stavíme na základně s blues a country (někdo víc, někdo méně). Je to příjemné, bez prudy...

Na tom samém místě za ty stejné peníze soundtrack k filmu *A. Birda Face*, 14 skladeb, 1997. Pod první je podepsán *Paul Weller (Jam)*, se známých pak třeba „klešovská“ klasika klasik *London Calling*, *Billy Brag*, *Longpigs*, *Pigforce*... Pro všechny případy - aspoň si zapamatovat jména.

Za ten samý obnos další zvláštnůstka z Národní. CD věnováno Berlínu – **Rock Around Berlin**. Kompilace z r. 1991, *only for promotion*. 15 skladeb včetně Reedovy klasiky *Berlin*, ale taky *Nina Hagen Berlin*, *Bruce Cockburn Berlin Tonight*, *Ideal Ich Steh' auf Berlin*, *Udo Lindenberg Wir Wollen Doch Einfach nur zusammen* nebo *Dissidenten Berlin Beduins*. Byla by schopná česká produkce vytvořit taky něco podobného o Praze? Stěží sotva.

Renaissance vznikla v roce 1969, založili ji odpadlíci z *Yardbirds* K. Relf a J. McCarthy. Spojení jazzu, rocku, folku, blues, ale i klasiky. V na folk a country zaměřeném bazaru na začátku Slezské jsem si koupil jejich dvě CD z doby největší slávy. *Illusion* (1971) obsahuje 6 skladeb, *Turn of the Cards* (1974) taktéž, obě CD mají v bookletu stejný text, na tom druhém už vystupuje zpěvačka Annie Haslamová (zkuste ji chvilku poslouchat – chvíli Nico, chvíli Grace Slicková, nejen zabarvením hlasu, ale i frázováním). O jejím sólovém počínu jsem psal minule. Kapela je podstatná pro vývoj světové hudby, nicméně v prostoru, který „vymezila“, je mnoho odboček k možnému kých. Jednou z těch cest je utopení v artrockových plochách (zavře se voda a objeví se jakási mysticko-fantaskní image). Jak to dopadá, to dnes můžeme poznat ze záplavy těchto odrůd pokusnictví.

V zcela dekadentním prostoru Holešovické tržnice, v hale, kde se prodávají levné knihy a CD, jsem zakoupil za 39 Kč kousek jménem **The Sounds of Nature – A Day on the Farm**. Co je na těch cca 60 minutách, je zřejmé. Nejpodivuhodnější je ale výrobce - pro fy *Selected Sound Carrier made in Czech OSA*. No, proč ne, chlív jako chlív... Bůů, béé, chrochty chrocht.

Po čase jsem se nečekaně objevil na čekané v bazaru Vltavská. Musel se tam stavět nějaký námořník, který už neměl na kořalku. Jedním z jeho ostatků je koncertní CD **Les Gaillards La route du cidre, Chants**

de Marins. Jestli jsem to dobře pochopil, tak těhle 8 chlapíků zpívá námořnické písně – písně o mořích a delfínech, většinou tradicionály, a mají na playlistě i mého oblíbeného *Michela Tonnerra*. Za 89 Kč byste do toho šli i vy, no ne? Nevím, jestli jde o nějakou kapelu stálou, nebo o ad hoc seskupení, ale u námořnických halekaček je to dost jedno... Společně s tímto kouskem jsem polapil ještě podobné – *Shangaié* (příčemž ono i má nad sebou místo jedné tečky dvě, a to nemám na klávesnici). CD distribuuje fy Keltia Musique, což je známka dobré kvality. Dvanáct námořnický skladeb hrají tři chlapíci (opět jsou zde písničky *Michela Tonnerra*, ale i jednoho z členů – *Yanniga Ar Bleiz*; jak je tam „Ar“, tak to jsem doma). Název je odvozen od stejnojmenné skladby jmenovaného *Michela T.* (je tu na prvním místě). Za 189 Kč.

A 180 korun stála kompilace **Fischer-Z** *The Best* z bazaru Národní. O kapele jsem psal před několika měsíci. Nová vlna, ska, elektronika, politické texty... Hlavní kápo John Watts vybral v r. 1996 z celkem 10 alb kapely 19 songů, z té první, asi nejznámější, tři. Je to trochu jiná muzika, než jsme u nás zvyklí, žádný *Oceán*, spíš od každého trochu. Sběratel nemusí mít vše a takovýhle výběr je ideální.

O skupině *ELO* (*Electric Light Orchestra*) se svého času psalo jako o nástupcích *Beatles*. Šéfem byl **Jeff Lynne**, který hrál předtím v *Move*. Kromě toho Lynne má taky co dělat s *Travelling Wilburys* (Dylan, Harrison, Petty, Orbison atd.); se dvěma ostatními *Brouky* spolupracoval. Vzal jsem to trochu zkratkou, ale není čas. Vydal pouze jediné sólové album *Armchair Theatre* (1990). Kritiky ho příliš nepochválily, lepkavý sirup se nehodí do dekády, kterou končí milénium. Mně se těch 11 skladeb (na kterých se muzikantsky podílel Harrison) docela líbí. Občas je státotvorné trochu si život osladit. A není to dekadence.

Jakub Šofar

Stolzová o literatuře

(z pedagogického webu Petra Kukala sztolova.aktualne.cz)

Stolzová recenzuje poslední sbírku J. H. Krchovského

Zatím poslední sbírka J. H. Krchovského (ten povinný dovětek „kulturního autora vzešlého z pražského undergroundu 80. let“, mě už mírně dráždí – aspoň ho uzavorkuju) ***Nad jedním světem*** (Brno, Host 2004), vyvolala rozporuplné reakce. Jinak soudný Salón (literární příloha *Práva*, řídí Zdenko Pavelka) přinesl nadšenou anotaci, která zařadila sbírku *Nad jedním světem* kontinuálně do linie předchozích autorových děl a nepřipouštěla jakýkoli výkyv či pokles kvality. Respektovaný (a obávaný) Radim Kopáč naopak v MF DNES nemilosrdně rozcupoval nejen *Nad jedním světem*, ale šmahem s ní spláchl i předchozí Krchovského knížku *Poslední list* (Brno, Petrov 2003). Co se s tím „kulturním autorem“ vlastně děje?

Na první přečtení obou zmíněných sbírek je zřejmé, že Krchovského poezie se mění. Nejen po formální stránce, která už nedosahuje (tady nezbyvá, než s Kopáčem souhlasit) té uhrančivé dokonalosti, jež patrně gradovala ve sbírce *Leda s labutí*. Mění se i celková dikce, ztrácí se ona sebeironická, stylizovaná morbidní nálada, na odiv stavěná zvrácenost, pod níž vždycky o to působivěji probleskovala skutečná bolest dekadenta a rozervance, který to maskuje tím, že si hraje na dekadenta a rozervance. A jak už řekl Radim Kopáč, začalo to *Posledním listem*.

Krchovský stárne. Smrt, jíž dosud tak obsedantně vzýval, se v jeho pětáctýřiceti zdá najednou nějak víc na dohled. Začíná zkrátka být trochu nebezpečné ji stále volat, protože teď už by ho taky mohla zaslech-

Strážník

Básně jsou ve sbírce řazeny chronologicky, podle data vzniku.

Tahle je nejmladší.
Kniha jí v podstatě
končí. Otvírá se tím
prostor pro
rozbolavělou obžalobu
sbírky *Nad jedním
světem*. Podle datace
v ní zařazených básní
netrval totiž tento vztah
ani do konce roku
(patrně do listopadu),
nicméně Krchovského
velmi zasáhl.

nout. Fenomén jazykového tabu, zaklínadla, se nevyhnul ani tomu, jemuž zatím nebylo nic svaté. Sem tam se ještě vůle ke smrti objeví, ale spíš v náznaku, nikdy už explicitně: *Tak už spi... Aspoň ty... Hra už je dohrána / polož mi přes tvář svou bělostnou peruť / a zůstaň naposled se mnou až do rána... / a když se nevzbudím, tak mě už nebud'.* A o nějakém přímém oslovení zubaté kmotry už nemůže být vůbec řeč. Naopak, Krchovský vznáší úplně jiné prosby:

(...)
*Teď, když už nemám co, teprve teď bych pil
teprve teď bych žil! Navždy a ještě dýl!
Dobrou noc, Luno má, sbohem buď, Denico...
teprve teď bych žil! Teď, když už není co*

str. 13

*Nechci jít na věčnost. Nechci a nepůjdu
když už jsem neumřel zavčasu mladý...
kam bych šel? Bez sebe, bez těla, bez údu!
já nechci na věčnost, já ji chci tady*

str. 20

*Slunce je denně níž a níž
na nebi ptáci, svobodní a lehčí...
světe můj, proč mě vyháníš?
jen věčně být tu... Víc po tobě nechci*

str. 47

Jako příkladový materiál to nepochybně stačí, přesto ještě ilustraci par excellence:

*Co jsem to měl? Fúj, mouchu v puse!
půl mouchy leze po ubrace
svou druhou půlku asi hledá...
to je můj přesný obraz, běda!
dívám se na ni v tklivé něze
– ještě chce žít! Furt ještě leze*

str. 25

Myslím, že právě tyhle verše poskytují i určitý klíč k tomu, jak lze také vnímat posun v zaměření Krchovského poezie: *Svou druhou půlku asi hledá...* Asi. Přes notoricky známou a v soudobé české poezii patrně na-

prosto ojedinělou míru sebestylizace, již se Krchovského poezie vyznačuje, lze myslím z posledních dvou sbírek (a zejména z *Nad jedním světem*) odhadnout, že se Jiří zamiloval. Tak hloupě, jak jen se může chlap po čtyřicítce zamilovat. A nezvládá to.

Vzhledem k tomu, že autor svoje básně důsledně datuje, lze již z *Posledního listu* odvodit, že dívka, již ve svých básních nazývá vlašťovkou, vstoupila do jeho života někdy v červnu 2003:

*Ne, už jsem nevěřil, že si tě vysním...
kontrapunkt lásky k mým labutím písním
sladkých tvých dvacet let! O něž jsem starší...
vlašťovčí sólo v mém pohřebním marši*

str. 65

Básně jsou ve sbírce řazeny chronologicky, podle data vzniku. Tahle je nejmladší. Kniha jí v podstatě končí. Otvírá se tím prostor pro rozbolavělou obžalobu sbírky *Nad jedním světem*. Podle datace v ní zařazených básní netrval totiž tento vztah ani do konce roku (patrně do listopadu), nicméně Krchovského velmi zasáhl.

Pobouření čtenářů poezie, kteří to dočetli až sem, mi už patrně spílají nejhoršími jmény? tohle je totiž přesně to, co se s poezií dělat nemá. Sbírka básní není deník a takový mystifikátor jako Krchovský nás možná všechny tahá na vařené nudli. Jenomže příklady z minulosti ukazují, že pokud se chlap kolem čtyřicítky, co píše básně, takhle zamiluje, skoro vždycky se to na díle pozná. Proměnou totiž neprojde jen obsahově tematická složka básní, ale pravidelně také forma. Nejotřesnějším příkladem něčeho takového je myslím naprosto strašná sbírka Vítězslava Nezvala (kterého jinak velmi miluji) *100 sonetů zachránkyň* ni věčného studenta Roberta Davida. Pokud se pamatuju, nic slabšího jsem nikdy nečetl. Nezval to namastil za týden, poté, co se bláznivě zamiloval do Lili Hodáčové. Táhl mu v té době na osmatřicet...

Krchovský to ovšemže ustál líp. Sbírka *Nad jedním světem* je sice také výhradně

popisem tohoto vztahu, nicméně Krchovský je nesrovnatelně ukázněnější, než byl Nezval (a v Hostu jsou nesrovnatelně soudnější, než byli v třicátých letech u Borových). Tedy ano, sbírka je výrazně jiná než dosavadní Krchovského dílo. Na první přechetní je zdánlivě „horší“. Chybí mi slovo, jímž bych vyjádřil znatelně menší míru expresivity, sbírka prostě na první přečtení nestrhne, chybí jí razance, na níž jsme u J. H. K. zvyklí, přímočarost, schopnost fascinovat dokonalostí formy a syrovostí obsahu. Proto je třeba číst ji pomalu a opakově.

Jak už bylo řečeno, obsahově není moc co rozebírat: Vzpomínky na bývalou lásku, ze strany autora podle všeho mimořádně silnou, a zoufalství, které po ní nastoupilo. Leitmotiv: obraz vlaštovky. Když jsem o téhle metafoře přemýšlel, vybavil se mi (příznačně právě v souvislosti s Krchovským) obscénní vtip: Jaký je rozdíl mezi vlaštovkou a syfilidou? Nevíte? Tak zkuste chytit vlaštovku. Možná v tom něco z tohohle obrazu je. Ta, jíž nelze chytit:

*Živý a krutý sen vzbudil mě nad ránem:
jen jsme se mýjeli... Sen o mém bolu
tys byla vlaštovkou, já starým havranem
– nad jedním světem a nikdy ne spolu.*

str. 12

*Vyhlížím k obzoru: přeju si nemožné
– chci vůbec to, co chci? Nechci. A kdyby...
vyhaslo srdce mé, popel už jenom žhne
vlaštovky přilétly, jedna však chybí*

str. 24

*Naposled zamávám na cestu vlaštovkám
a pak se (navždy už) zabedním v domě?
Málo jsem miloval? (Když se teď takto ptám?)
– co je mně po lásce! Co je jí po mně?
Žádný jed, žádný pád, žádný hřeb do hlavy
žádná krev nestříká po stěnách ze žil
(žádný strach, že bych si ukousl pohlaví...)
– lze mluvit o lásce, když jsem ji přežil?*

str. 38

Už v těchto verších je vedle obsahu zřejmé také na formě a jazykových prostředcích, jak se Krchovský postupně lyrizuje. Umíte si představit např. ve sbírkách *Nové valčíky* nebo *Zamilovaný dement* obraty jako „sen o mém bolu“ nebo „vyhaslo srdce mé“ jinak než v ironickém tónu? Já moc ne. Ve sbírce *Nad jedním světem* jsou naprosto běžné. A to je jen začátek. Krchovský se uchyluje k prvoplánovým personifikacím, které bychom čekali spíš u romantiků (*přivřely se oči zele- né*), lyrickým přirovnáním (*I po roce dnes vi- dím tvoje oči / i skrze slzy (právě...), i v té tmě / zavři je prosím, čarokrásná Nšo-či*), občas sklouzne k té nejsentimentálnější banalitě: *Chci ti říct, nežli mě přemůže dřímota / že jsem tě miloval! Do konce života... / poslední polibek, poslední doteky / Nikdy tu nebyla a klíč hoď do řeky*. Tohle se asi píše jako zjitřený vzkaz do esemesky, ale nedává se to do básnických sbírek, řekl bych. Tedy ne to, CO Krchovský píše, ale JAK to píše, utvrzuje mne v autenticitě jeho zpovědi. A právě touto autenticitou je podle mého soudu sbírka cenná a zaslouží si pozornost.

Tím, jaké má tahle sbírka slabiny, jako by paradoxně rostla její věrohodnost v oblastech, kde je silná. O to pozorněji bychom je měli číst. Krchovský o životě něco ví, zdá se mi, že prochází nebo loni procházel vysokou pecí milostné krize středního věku a vydává o tom svědectví, jež může být k užitku nám všem, co ji ještě máme před sebou nebo se v ní právě potácíme. Kde jsou tedy nejsilnější místa sbírky?

Patrně v básních, kde autor přestává analyzovat ztracený vztah a předkládá čistou deskripci svých pocitů. Nabízí v nich jakousi všelidskou (všemužskou) zkušenost, v níž se čtenář bezpečně poznává: Neklid dovedený na samu hranici snesitelnosti (*Jak rád bych někam šel! Nemohu, nelze jít / každým svým krokem se dopouštím zrady... / spočinout, chvíli být; kdekoli, kde je klid! / jak bych rád někde byl! Třeba i tady*), absolutní nihilismus (*Kam ještě jdeš, ty věčněj žide?! / jdu domů (pěšky z Židenic)*...

Tohle se asi píše
jako zjitřený vzkaz do
esemesky, ale
nedává se to do
básnických sbírek,
řekl bych. Tedy ne
to, CO Krchovský
píše, ale JAK to píše,
utvrzuje mne
v autenticitě jeho
zpovědi. A právě
touto autenticitou je
podle mého soudu
sbírka cenná
a zaslouží si
pozornost.

Strž prostředem

/ za chvíli slunce lidem vyjde / a nikde nikdo / nikde nic), ztráta veškerého smyslu a dokonalá lhostejnost (*Co že jsem říkal? Nevím už / asi že bude dobře zase... / co jsem to hledal? Aha, nuž / co jsem to chtěl... Jo, podřezat se*).

Stejně působivý je ovšem Krchovský (možná nevědomě) v otázkách, které (si) klade:

Neví, co říká! Začala štkát a hned zas smát se – má to být pocta pro mě, nebo reklamace? (nějaký pátek mám už po záruční lhůtě...) a co tím vůbec myslela, tím: „Miluju tě?“!

str. 51

Nebo tím myslí: Je mi
s tebou tady a teď fajn.
Zítra mi bude fajn jinde
s jiným? Krchovský se
ptá, protože je v téhle
věci znejistělý.
Zkušenost, již učinil
a kterou vtělil do sbírky
Nad jedním světem, ho
nejspíš utvrdila
v pravosti té druhé
možnosti.

Tohle čtyřverší možná svádí k cynické interpretaci. Co myslela tím: Miluju tě? Lze to vykládat tak, že Miluju tě není součástí autorova aktivního slovníku. Láska – proč? City – co to je? Co se myslí slovy: Miluju tě? Jenže v kontextu sbírky taková interpretace těžko obстоjí. Krchovský se po mém soudu ptá vážně: Co myslela slovy Miluju tě? Co obecně ženy myslí slovy Miluju tě? Myslí tím: Jsi mi tak vzácný, tak drahý, tak blízký, že s tebou chci spojit svůj život, zestárnout, zprotivnět, zosklivět, chci to všechno zažít s tebou? Nebo alespoň: Tohle všechno bych chtěla, kdybych mohla, kdybych už případně neměla svůj život zařízený jinak? Nebo tím myslí: Je mi s tebou tady a teď fajn. Zítra mi bude fajn jinde s jiným? Krchovský se ptá, protože je v téhle věci znejistělý. Zkušenost, již učinil a kterou vtělil do sbírky *Nad jedním světem*, ho nejspíš utvrdila v pravosti té druhé možnosti.

Zkouší se s tím vyrovnat občasnými návraty ke svému někdejšímu cynismu: *Mlčela, lehce rumělá / (podle mě česky uměla)... / udělal jsem jí z kundy prejt /...blaženě vzdychla: „It was great!“*, jenže je to je jen další důkaz toho, jak živé je právě ono na dřevě bolavé. Kopáč má pravdu, když poukazuje na formální nedostatky sbírky *Nad jedním světem*. Mýlí se ovšem, myslím, ve

svém soudu, že sbírka „rezignovaně stojí na místě“. Krchovský jde dál, tak jak dál žije. Pokládat změnu akcentů apriori za rezignaci myslím není spravedlivé. Co s jeho poezií udělá blížící se pátý křížek, se teprve ukáže.

Petr Kukal

Krchovský, J. H.: Nad jedním světem. Brno, Host 2004. Počet stran 72, cena 119 Kč.

**Stolzová recenzuje poslední knihu
Michala Viewegha**

Poslední dílo Michala Viewegha, novela **Lekce tvůrčího psaní**, je (alespoň do jisté míry) sondou do tvůrčího procesu spisovatele oceňovaného i cejchovaného přídomek „nejpopulárnější český autor“. Nejde popravdě o sondu příliš hlubokou, ale některé základní postřehy o zákonitostech dobrého psaní tu čtenář nalezne. Buď explicitně pojmenované, nebo implicitně přítomné. Nejčastěji obojí.

Lekce tvůrčího psaní má jednoduchou fabuli, sestávající z popisu průběhu kursu tvůrčího psaní na soukromé literárně zaměřené vysoké škole. Podobnost s Literární akademii Josefa Škvoreckého v Praze, kde Michal Viewegh tvůrčí psaní přednáší, je víc než náhodná, některé detaily (fotografie J. Š. na zdech učebny) na ni přímo upomínají. Paralelní dějovou linku tvoří retrospektivně odkrývaný příběh „báječné náhradní matky“ Lucie a chronologicky stavěná kompozice milostného vztahu literárního kritika Lumíra a studentky Aničky. Ani jeden z těchto jednoduchých a vlastně okrajových příběhů ovšem není skutečným obsahem knihy. Tím je sám proces psaní.

Na obálce knihy sice stojí, že příběh vzniká přímo před očima čtenáře, upřímně ovšem říkám, že téhle poznámce příliš nerozumím. Před očima čtenáře po mém

rozumu vzniká každý literární příběh, snad s výjimkou těch vydaných v Braillově písma – ty čtenáři vznikají, abych tak řekl, přímo pod rukama. Tím, co umožňuje reflektovaněji sledovat proces tvorby, jsou především autorovy komentáře k němu.

Největší půvab pak má to, že tyto komentáře jsou současně také prakticky dokladovány na textu knihy, nikoli ovšem primárně v podobě nabízeného příkladového materiálu, ale zejména vnějšího rámce příběhu. Z každého řádku přitom číší autorská sebejistota (to je mimochodem Vieweghovo oblíbené slovo, právě jako sebevědomí – jejich nejružnější deriváty figurují masově ve všech autorových dílech), brilantní je Viewegh především v dialozích, které ostatně označuje za „zřejmě nejprůtažlivější prvek románu“. Ani v Lekci tvůrčího psaní se ovšem nebyl ochoten vzdát silné, málem exhibicionistické pointy ve prospěch věrohodnosti dialogu vzhledem k možnostem jeho aktérů. Odstínění odlišné životní zkušenosti, vzdělání a kultivace intelektu jednotlivých postav, snad s výjimkou Kamila a Jasmíny, je tak jen velmi nepatrné.

Z pravd o literární tvorbě, které jsou čtenáři otevřeně, skoro didakticky sdělovány, uveďme zejména pro Viewegha osobně citlivé nakládání s reálnými, často autobiografickými událostmi a proces jejich literárního zpracování. Pochopení míry a povahy autorského vkladu při tvorbě literárního příběhu, jehož syžet vychází ze skutečných událostí, pak v podstatě vylučuje mechanické a zoufale prvoplánové ztotožňování autora s hlavním hrdinou. Podobně autor upozorňuje např. na úskalí různých typů kompozice, především začátků a závěrů děl.

Hlavním předmětem úvah podobného charakteru je ovšem možnost literárního ztvárnění emocí. Viewegh se ptá po faktické šanci autora napsat v současné kulturní a společenské atmosféře naší otčiny cituplný příběh, který bude jako takový přijat.

Ptá se po tom, jak svoje emoce prezentovat tak důvěryhodně a autenticky, aby nebyly, nemohly být označeny za kýč, za lacině sentimentální dojímaní kalkuluje s emocionálním profilem konkrétní cílové skupiny čtenářů. Michal Viewegh se tu po mém soudu dotýká obecnějšího problému připravenosti všech vrstev české společnosti přijímat emocionalitu člověka jako legitimní součást jeho osobnosti, přiznat právo na dojetí a zjištění jak sobě samým, tak ostatním lidem, překonat pocit studu a trapnosti za to, že emoce mám, pociťuji a prožívám.

Lekce tvůrčího psaní nedosahuje kvalit autorova předchozího románu Vybíjená (to se patrně nepodaří ještě dlouho, bylo to mimořádné dílo), zjevně na to ovšem neaspíruje. Sevřená novela je jednoduše tvůrčím zúročením pedagogické zkušenosti ze soukromé vysoké školy a současně zkušenosti autorské, jíž může co do masové obliby těžko konkurovat jiný český autor. Jako takovou ji vnímám. Nebudu z ní zřejmě umět dlouhé pasáže z paměti, ale můj vkus neuráží.

Petr Kukal

Psychoanalýza jako zdroj zábavy

Nevzpomínám si, kdy jsem se nad knihou tak skvěle bavila naposledy. Od prvních stránek mi cukaly koutky, Ufátá hlava je inteligentně napsaná parodie. Asi je dobré tak trochu něco vědět o psychoanalýze, protože pak ty náhle se vynořivší zvraty člověk pořádně ocení, ale i bez toho je to opravdu mimořádně dobré čtení.

Na záložce je psáno, že podle románu vznikla i divadelní hra a film. Jedno i druhé by určitě stálo za shlédnutí, text si přímo ří-

Ani v Lekci tvůrčího psaní se ovšem nebyl ochoten vzdát silné, málem exhibicionistické pointy ve prospěch věrohodnosti dialogu vzhledem k možnostem jeho aktérů. Odstínění odlišné životní zkušenosti, vzdělání a kultivace intelektu jednotlivých postav, snad s výjimkou Kamila a Jasmíny, je tak jen velmi nepatrné.

Strž

prostředek

A pak, když se tak
jednoho dne vrátí
domů od své
přítelkyně a v klidu
nasává onu
bezproblémovost
domova na dobré
adrese, vstoupí jeho
manželka a oznamuje
mu, že od něj odchází,
neboť se rozhodla žít
se svým
psychoanalytikem.
A pak už se téměř
nepřetržitě topí.

ká o to, aby jen tak neodezněl. Jako dobře napsaná detektivka (Aghata Christie – vražda je jakoby navíc, důležité jsou postavy, jejich charakter a způsob vyjadřování). Celé to nenápadně začíná a celé to stejně nenápadně končí. Takový ten čistý anglický styl – ráno políbíte při odchodu mezi dveřmi svoji ženu, pak najdete mrtvolu, vražedná zbraň se objeví v kapse vašeho saka, na policii se dozvíte, že máte nevlastního bratra a nemanželské dítě s prostitutkou, a večer pak políbíte mezi dveřmi ženu a jste upřímně pohoršeni faktem, že ranní noviny přišly až v poledne.

Hlavní hrdina je dobře situovaný čtyřicátník. Má krásnou neproblematickou manželku, mladou milenkou bez zvláštních požadavků, prosperující londýnskou firmu, v níž jeho přítomnost snad už ani není nutná, na venkově v rodném domě bratra výtvarníka a sestru o něj se starající. Jak se říká – cítí se být za vodou. A pak, když se tak jednoho dne vrátí domů od své přítelkyně a v klidu nasává onu bezproblémovost domova na dobré adrese, vstoupí jeho manželka a oznamuje mu, že od něj odchází, neboť se rozhodla žít se svým psychoanalytikem. A pak už se téměř nepřetržitě topí.

Čtenář jaksi od samého začátku tuší, že hrdinův klid není asi úplně na místě, ale moc mu to nebrání sdílet s ním úžas nad novými a novými drobnými překvapeníčky. Že by jeho manželství nebylo tak bezproblémové, jak si myslel? A že by ta mladá kouzelná a naprosto nezávislá bytost mohla mít také nějaké, či dokonce oprávněné požadavky? A že by on sám mohl být někým jiným, než kým je? A k tomu všemu ta londýnská mlha!

Je to chytré, je to vtipné, má to spád, žádná nuda, akorát tak nějak není možné nevnímat, že na tom všem něco je, že Iris Murdochová zdaleka nechtěla jen čtenáře pobavit, že si sice z psychoanalýzy dělá šoufky, ale to jen proto, že o ní docela dost ví, stejně tak jako se docela dost vyzná v labyrintu lidské psychiky. Že by vážně člověk

mohl být někým jiným, než kým si myslí, že je?

Zuzana Fialová

Iris Murdochová: Uřatá hlava, překlad Vladimír Kára, Academia

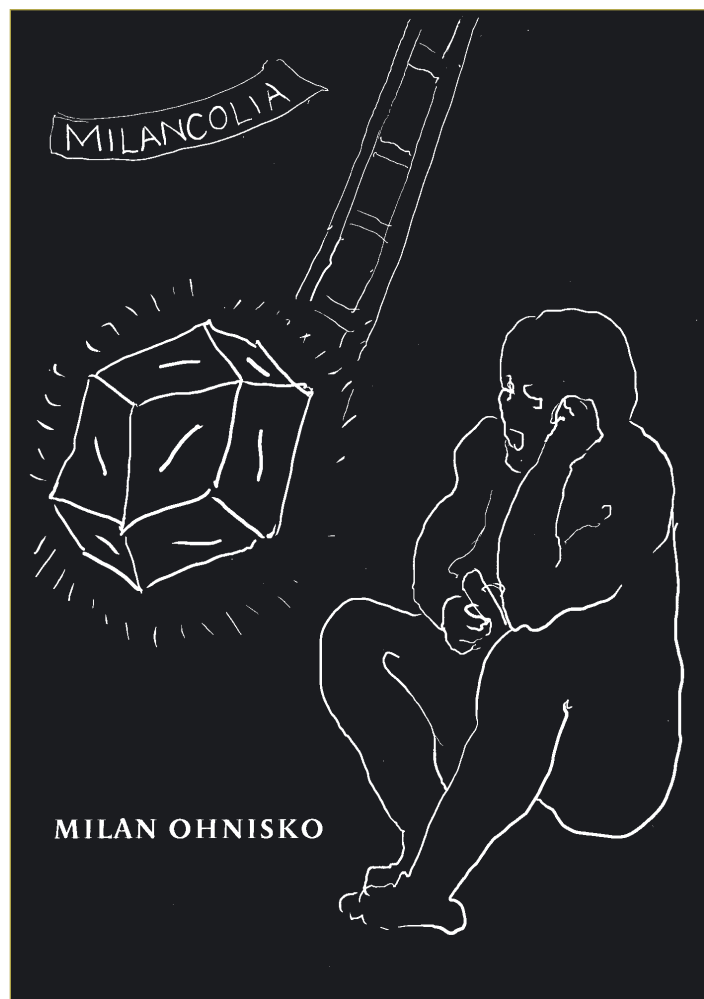
Copak je hovno horší slovo nežli Lůna?

A hned si zčerstva, abychom to nezamluvili, odpovíme – není. Je stejně dobré a stejně špatné. Někdy může být dokonce i lepší. Brněnský básník a redaktor nakladatelství Petrov Milan Ohnisko obdařil pozemstvo třetí básnickou sbírkou. Už při letmém seznámení si čtenář všimne, že básník netrpí újmou na zdraví, která by se projevovala moralistní horečkou. Rýmuje si pěkně po svém: *spekla štěstí v tvrdou hroudu / vybrousila ve tvar oudu / smutný výkřik kdesi za zdí: / „Strč si piču do prdele!“* (Diabolky / endogenní interno/) nebo *Jsem co sním / závislost na životě / Eino Leino / bylo mi řečeno / abych se neposral / dívá se na ni / otvírá pusu / říká si v duchu: / probíhá vytáčení (tamtéž).* Rozumíš-li, vyvěs praporek. No, dnes již netřeba praporek, protože netřeba rozumět poezii tím školometským způsobem, jakože co chtěl básník říci. Básník chtěl říci, ehm, že... a každý průměrně inteligentní foxteriér je schopen si vymyslet tisíce odpovědí na to, co chtěl básník říci. Jenomže nikdo, až na pár lachtanů označujících se jako literární vědci, nemá potřebu to komukoliv sdělovat. Poezie na nás buď působí, nebo nepůsobí, buď na ni máme nalíčenou, nebo nemáme, buď na ni máme chuť, nebo ne. Proč by měl někdo někomu ještě něco vysvětlovat. To se vr, ne?

Ohniskovi jistě taky nejde o to, aby vyhrál nějaký ceny, na to je už starej dost (ročník 1965). Peníze by se mu hodily jako každému, ale diplom s vodoznakem? *V poslední době / preferuji kanál: / jen uzřím mřížku / šup! a jsem dole // V nastalém tichu / komponuji básně / nedbaje hlasů: / Vylez, ty vole!* Místo aby napsal, že v poslední době preferuje anál, tak vyhrocuje situaci sestupem do podzemí. Což je dneska horší. Dneska je anál vzhledem k lidským právům ožehavý téma, protože by se mohli urazit tihle teplí kluci, případně klasický páry, který to baví dělat do růžičky. Takže psát o sestupu do kanálu je v tomhle světě na konci galaxie daleko větší odvaha. Protože básnictví je dneska taky trochu adrenalinový sport, pokud nechcete skončit jako tenhleten Doležal nebo Borkovec.

Milancolia a ilustrace Vladimír Kokolia. To je báseň sama o sobě. To je báseň s vysokým mandátem, protože Kokolia si může vybírat, co a proč bude ilustrovat. Kresba je trochu méně sevřená (více populární), než bývá zvykem, ale každý obrázek je básní s příběhem. Poezie s nádivkou básní, jak jsou ti chlapci (oba) krásní. *V zimním šeru u splavu / u prdele Moravu // Pod botama písek / jenž byl kdysi skála... // Kradmo k prahu hledím / Kdo co za ním? Nevím (Horizontální vertikála).*

Copak je hovno horší slovo nežli Lůna? Copak je prdel méně uhrančivá než stéblo? Copak má píča méně harmonie než bezčasí? Pohoršení chodí na špatné straně ulice. Kdo se rdí, ať navštíví své-

ho rodinného lékaře. Básník, má-li co říci, nechť to říká prostředky sobě libými. A kdo rozhodne o tom, má-li vůbec co říci? Ti lachtani? *Včera jsem umřel / dneska už zase / sedím v práci / Vždycky jsem tušil / že to tak bude // že umřu / a hovno se stane.*

Líbí se mi ten Ohnisko, povídám, že se mi líbí, i s tím jak veršuje: *ale negramatizoval bych to...*

Jason Drson

Milan Ohnisko: Milancolia, ilustrace Vladimír Kokolia, Petrov 2005, 118 stran, doporučená prodejní cena 120 Kč

Klam, který každý vidí

Se jménem Vladimíra Piskoře jako překladatele současné finské literatury se setkáváme stále častěji. Stačí vzpomenout na poněkud depresivní, i když nesporně působivou novelu „Švihadlo“ známého finského spisovatele J. Seppäläho a o několik let později jeho půvabnou povídkovou sbírku „Velké příběhy“, syrové výkřiky nadějně mladé autorky R. Liksom „Prázdné cesty“ či nedávno vydaný román „Canal Grande“ H. Raittily. Všechny tyto tituly mají (kromě finského původu, samozřejmě) jednoho společného jmenovatele – a tím je nesporná originalita textu. Románový cyklus „Durman“ další mladé finské spisovatelky Leeny Krohn se k tomuto výčtu plnohodnotně přiřadil.

Bylo by chybné domnívat se, že autorka vybrala ze všech možných názvů právě onu tak často diskutovanou a diskutabilní rostlinu durman (název knihy v originále zní „Datura“), aby oslovila zejména čtenáře, jež přitahují tituly tak či onak se dotýkající drogové problematiky. Stejně tak by bylo chybné domnívat se, že z podobných důvodů za-

Střez
prostředek

choval původní název překladatel či nakladatel. Ani jeden z nich to neměl zapotřebí. Jistě, durman je rostlina inspirační a nabízející širokou škálu uměleckého využití, ovšem v knize mladé finské spisovatelky tvoří spíše pozadí příběhu, jehož síla se odvíjí od zcela jiných atributů. Durman je tady (slovy vypravěčky) pouze „klam, který každý vidí“, a proto neskrývá ani prvoplánové napětí, natož samoučelný dramatický náboj.

Hlavní hrdinka se s durmanem poprvé setkala už jako malé dítě – ostatně jako většina z nás, které upoutá na venkovských zahrádkách zvláštní květina s uchvacujícími kalichy a omamnou vůní. Že jde opravdu o durman, se často leckdo z nás nikdy nedoví. Kdosi natrhal kytici a dal ji na stůl do vázy. Nejvyšší květ se rozvil, do pokoje pronikl paprsek slunce a květina zahořela letní nádherou. Stylový obrázek. Jenže – z dítěte vyrostla dívka, z dívky žena, a žena se stala redaktorkou Nového anomalisty. V rámci poněkud svérázného popisu poněkud svérázné práce přijímala poněkud svérázné předplatitele, přispěvatele a příznivce časopisu; nejrůznější bludaře, alternativní šilence a pomatené snílky, amatérské vynálezce a zanícené proutkaře, objevitele nových vesmírů, a občas také zdánlivě seriózní badatele. V noci se jí zdály těžké sny o hrozných a trpasličích. A tak, chtě nechtě, začala nazírat na svět jejich pohledem. A doma, v květináči, rostla Královská koruna, Andělské trumpety nebo chcete-li durman.

Soubor povídek, či snad setkání jedné redaktorky s potenciálními či skutečnými externími spolupracovníky s každou další stránkou nabývá na panoptikální zrůdnosti, která však – vyabstrahovaná do holých vět – tvoří naprosto přesný odraz současné lidské společnosti. S bezprostředností, otevřeností a drsnou přímočarostí, typickou právě pro severskou literaturu, Krohnová nabízí čtenářům svět, který jen zdánlivě nemá s tím naším vůbec nic společného. Oč neskutečnější jsou návštěvníci redakce Nového anomalisty, o to přesněji vystihují právě ty skryté kořeny v každém z nás.

Každý den čeká čtenáře nová povídka a mladou redaktorku nové setkání. Nikdy však nejde o fádňní setkání v mezích přijatých norem v místní čajovně, které nikoho nepobouří, nevyprovokuje ani nepřekvapí. Pokaždé je připraveno nějaké absurdní tvrzení, obdivuhodné zjištění či poodhalení dalších hlubin pošramocené lidské psychiky. Zjevení boha mezi skvrnami smaženého sýra, například. A každou noc neklidný spánek strážný dámou v bílém – majestátní Královskou korunou, jež „nasazena“ na hlavě hrdinky stále víc mámí její mysl. A tak zmámení durmanem postupně prorůstá zmatením všech těch pokušitelů přírody, korespondentů s oním světem, svědků nejrůznějších zázraků, majitelů abnormálního sluchu

a učitelek ručních prací, pro které jsou Swedenborgovi andělé stejně konkrétní, stejně existující jako pokladna v nejbližší samoobsluze. Nikoli fádňní kapitoly, ale tři tobolky durmanu o velikosti vlašského ořechu, kam se však vejde několik osudů, skrývají nejen maličké jehličky, ale také velice osobitou výpověď o stavu tohoto světa. Záleží, zda člověk ořechové jádro rozemele a přidá do těsta, anebo rovnou polkne a skořápku odhodí. Tak jako tak bude mile překvapen.

Zuzana Fialová

Leena Krohn: Durman, překlad Vladimír Piskoř, vydal Havran 2004

Vždyť přece létat časem je krásné

Varhaník, skladatel, esejista a učitel na pražské konzervatoři a divadelní fakultě AMU Milan Dušek napsal v letech 1976–1980 čtyři na sebe navazující vědeckofantastické povídky, uvedené citáty z povídky Ivana Vyskočila „Vždyť přece létat je snadné“. Kdybych je označil za samizdaty, nebylo by to přesné: tehdy měly funkci dárků k jednotlivým jubilejím jeho dcery Hany, která se též zabývala vědeckofantastickou prózou. Renesanční osobnost Milana Duška, jenž spolu s Jiřím Suchým, Ivanem Vyskočilem a dalšími v roce 1958 budoval Divadlo Na Zábřeh, se pravidelně netlačil před televizní kamerou, a proto jeho jméno nepatří v této zemi mezi nejznámější, i když by si to jistě zasloužil. O to větší radost je recenzovat jeho knihu, která pětadvacet let od dokončení poprvé vychází.

Hlavním hrdinou Duškova příběhu je autorův smyšlený přítel, technik Petr Ši-

mon, který vynalezl stroj času. S jeho pomocí se z výchozího bodu příběhu (rok 1976) spolu s autorem vracejí o sto let zpátky: více méně jako turisté, kteří si chtějí prohlédnout věci, které ve své době už nemohou na vlastní oči spatřit: Dušek jde po stopách dobových skladatelů a varhaníků, Šimon se zaměřuje na architekturu, dobovou techniku a materiálno en bloc. Oba badatelé se setkávají s minulostí, která je popsána s obrovskou dávkou erudice vzniklé pilným studiem historických reálií. Ve třetím díle, který byl psán na přelomu let 1979–1980, se ale autor minulosti zbavuje: mezi oběma hlavními aktéry se rozvíjí debata na téma dalšího vývoje světa, který v době vzniku díla prožíval dobu nejhlubší brežněvovsko-carterovské studené války. Technik Šimon své přání vidět budoucnost naplní – a optimisticky nazná, že v roce 2279 budou nešvary „naši“ civilizace již za námi: v budoucnosti se žije ekologicky, snášenlivě, s pomocí nepředstavitelně šikovné transplantativní medicíny, ale přesto poněkud příliš moderně. Snad proto spadá poslední díl do roku 1813, kdy se Petr Šimon, s pomocí své oblíbené historické osobnosti, maršála hraběte Radeckého, natrvalo usazuje v 19. století.

Pokud by se do jedné knihy shrnutá časoplavecká tetralogie *Daleká cesta*, vydaná orlickoústeckým nakladatelstvím Oftis, měla charakterizovat jedním slovem, bylo by to adjektivum *propracovaná*. Vyprávění je dokonalou sítí vztahů a logických souvislostí reálných historických dějů s fabulací. Děj byl zřejmě koncipován s přihlédnutím k autorově znalosti einsteinovské fyziky: veškeré změny, které hrdinové přece jen v minulosti učinili, byly totiž už ve výchozím roce 1976 známy, zaznamenány a „temponauti“ svými činy jednoduše „zadělali na už známou budoucnost“. Literární žertování na téma Einsteinovy časové smyčky, jde až do takových podrobností, jako je zděšení znalce sci-fi historie Sidneyho Smilinga, který z exempláře *Daleké cesty* dochované-

ho do roku 2279 přesně ví, co se s hlavním hrdinou Šimonem bude dít v příštích vteřinách, minutách a dnech... Zajímavé je i Duškovo pojetí stroje času – má podobu přívěsku, který temponautovi visí na prsou přesně v místě, kde se na starých obrazech nachází Kristovo duchovní srdce (asijský duchovní kánon tam umisťuje čtvrtou čakru lásky).

K historii – minulé i budoucí – se hlavní hrdina Petr Šimon staví opravdu zodpovědně: pomáhá například Největšímu Čechovi své doby – maršálu Radeckému – se zřízením českého vojska pro napoleonské války a poté se dobrovolně stává doživotním činovníkem počátku našeho národního obrození. Ostatně podobně jako jeho duchovní otec, který v knize několikrát zmiňuje 21. srpen – datum, pocíťované jeho hrdiny jako fatální. Právě 21. srpna 2068, po stu letech, nechává autor z iniciativy světového státu „Spojených národů“ zničit veškeré zbraně hromadného ničení a jedovaté civilizační materiály. I z některých dalších úryvků by normalizační orgány vyčetly leccos, co by se jim nelíbilo: *„Znalost historie jí přímo napověděla asociace Babylon–Řím–Vídeň. Petr měl už na jazyku další jméno, Moskva, ale včas se vzpamatoval, i tak už ukázal z budoucnosti víc, než zamýšlel.“*

Cestovatelé se ale na svých cestách setkávají s velkým počtem osobností a fenoménů, které především hudebně nevzdělaný současník nezná (skladatelé Habermann, Oehlschlägel, Vitásek, Mašek, Drechsler), což se autor snaží vyrovnat vysvětleními, která v zájmu udržení toku děje nemohou být úplná. A přitom by stačilo zařadit za text zdánlivou hloupost, kterou svého času tolik kritizoval Jan Werich: odborné vysvětlivky. Vždyť mnohaúrovňový text *Daleké cesty* neslouží jen jako východisko k libým čtenářským pocitům nebo k filosofickým a humorně-společenským reflexím – vyprávění je očividně koncipováno jako připomenutí krajových a národních hodnot.

Díky rozpětí mezi napsáním a publikací textu v něm vznikla řada roztomilých kolizí, které čtenáře potěší: nejenže v roce 2001 nevznikl sjednocený světový mírový stát „Spojené národy“, ale ani trasa B pražského metra ani v naší době nevede z Radotína do Čakovic a C z Dolních Chabřů do Průhonic. Možná však, že v roce 2279 už budou opravdu fungovat trasy D, E, F, G, H, I, J, K a L, z nichž poslední jmenovaná bude vést do letohrádku Hvězda, vedle něhož, v kontemplativní atmosféře pražských Petřin, bude stále ležet autorův byt, základna všech letů časem...

Tomáš Koloc

Milan Dušek: Daleká cesta, Oftis, Ústí nad Orlicí 2005

Publikuje na
internetových
serverech Totem,

Littera a ve
Wagonu, dvě
básničky mu vyšly

v loňských
Názvucích
(sborník Ortenovy
Kutné Hory).

Jeho další texty
najdete na osobní

stránce:

[http://www.volny.cz](http://www.volny.cz/zziv/b-zk.html)

[z/zziv/b-zk.html](http://www.volny.cz/zziv/b-zk.html) či

[http://www.volny.cz](http://www.volny.cz/zziv/b-de.html)

[z/zziv/b-de.html](http://www.volny.cz/zziv/b-de.html)

Je mu 21 let, je
z Prahy, studuje
ekonomickou
fakultu v Plzni.

Jakub Hojer

náznaky

ohněm

skalám je zima,
když hoří.

těším se,
po bouři vytknu hromy z blesků,
narovnáám je (protože zatáčky neslyším)
a shrnu do příště

včera zaklesla se,
přetrhala barvy
a zprůhledněla.
asi přijde podzim.

a příště zasáhnou skály ohněm.

nevyschnou.

podobzory

podobzory jsme si.

klesám před pannou do dna.
zase si sepnula tvary
mezi obrysy
a zvýrazněla.

zúžila obzor.

ne,
sestoupila.

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

protisměry

pršelo a byla zima,
že klátila listy.
v černých nitkách se ztrácela
mezi kroky
a za každým ledová stopa,

odlehčení.

---

po kůži se rozlila tence,
nejistě střídala stopy a zněla

- chlupy praskaly,
lámaly se -

nehty zrcadlila.

sebral prsty,
- zaklesli se

a zima podzimněla.

jablečná je

snad vyndáš z ošatky jablko
na dotek zralé
a otřeš onošeným šátkem.

---

vím, je nesmělá,
skořepy jader prosakují z tváří,
klíčí.

pohledy končí za stopkou
a dál je neunese, vím,
je ve slupce vazká pylem
a pod ní rozechvělá. vím.

a že jazyku je tečná v pórech,
přimykavá a sečná chuť
že odzbrojuje, vím.

je nesmělá.

jsme si příční. odléháme.

z opratí vysmeklí koně
spásají stopy,
sléhají se
a táhnou zlámané žíně travou.

my,
mezi kopyty tváře,
z podkov oprátky,
my se odmítáme.

na příčných cestách
odléháme.

zatmívání

dnes
havrani sesedají z lamp
na dlaně. světlo vadne:
krevnatíme.
je zešeřeno v prstech.
těžknou a víno se sráží.
neurčitě kamenní jsme.

sklo ví. je zima. korá.

včera mi bylo. dnes jen jsem.

zima

na hraně je noc a zvony v kleci
zpívají.
zníš jablkem pod ohryzkem,
lámeš kolena
v mandlích.

jen sníh mi chybí.
jenom ten sníh.

zimomření

jsou paprsky příčné. tvářející.
lem tvarů z očnic prostupuje. seč.
z ran řezavě bílá tvář je lící.
nehet led trhá. odštěpuje. leč:

oheň bijce pohlcuje. a krev taje.
prýští.

dnes břehy srostou. voda skane.

z oprátky zimním

v oprátce z prstů jsem. spím.
prší. a v okně dlaně. prší z dlaní.
stín. a v prstech tvář. a za ní -
spím.

je tvář, kdo vystupuje,
zní v očích daleko,
daleko přes peřeje.
jako list.

jsem řeka, trhám stíny.
matním. a vrány na jabloni
stírají prach.

je zima.
zima dokořán.

jsme zimovraní

jsou z vraních per dvě řeky;
koryta v pažích, klín a oblé břehy.
hladina s průsvity - dští.
jen když se protnou, vysychají.

v březích jsem led, ty voda,
vrásněná tříšť.
jsme bezbarevní. bezkrví.
jen prorůstáme.

a vrány?
mě hlodají. ty sebe ne.

noc poté

je noc. černá.
do polí vtluoká tepny bílých ptáků.
do polí bije bílá krev.
a výpary těžknou. mráz. ozvěnou spletené
jsou.
v rozparcích zlomené listy, výkřiky
krá rá á
protichají a vozy,
vozy s prorezlými oji táhnou.

ráno.
ráno je noc natřená na bílo.

Lucie

...

Jako dlouhou vlečku
za sebou nosím bolest
Zůstane kudy projdu

...

Tikot budíku
Rozkrojil ticho do hvězdičky

Díky přátelé!

...

Zlatavé paprsky tvých vlasů
Čekám
A obloha
je pořád mléčně bílá

...

Bojím se tvého ticha
Dýchá
Beznadějí

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy) Nováková

...

Zamkla jsem světlo na chodbě
a s ním
i celý tenhle den
Už zas jsem tvoje

...

Krajina za oknem
Jihne krupobitím

Svítím

...

Všechno se mění
pučí kaštany a zima ustupuje.
Jen ty jsi pořád němý.
A já pořád tvoje.

...

Ráno
ve tvé posteli
předu jako kotě

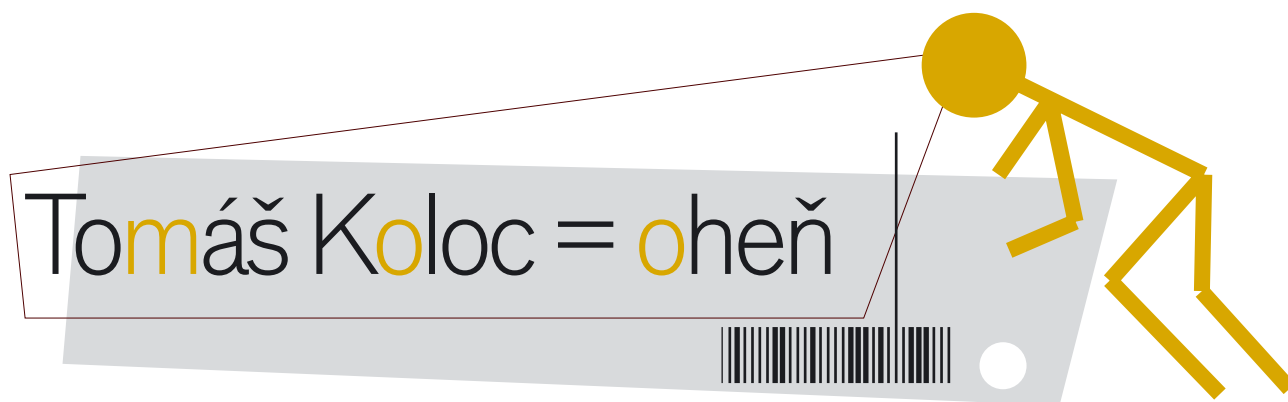
Zima zůstala za oknem

...

Slibuju
prosím
rvu si vlasy..
Nejsi tu
nejsi
Nikde nejsi!

...

V duši vypálený
pohled
Kouř ve větru

(variace na M. Kunderu)
(alespoň v tom, že jsou tam ty mezikapitoly)
(ale myšlená úplně vážně)

Motto – zpráva z tisku:

*M*a anglickém pobřeží u Doveru byl před několika dny nalezen muž, který bloudil po pláži, oblečen ve fraku. Domorodci, kteří ho našli, jej odvedli na policii, se kterou ale odmítl komunikovat. Jediná možná komunikace s ním je pomocí tužky a papíru, na který kreslí dětské obrázky, většinou ornamenty. Když byl převezen do psychiatrické léčebny a veden kolem klavíru, který stál ve shromažďovací hale ústavu, vytrhl se zřízencům, otevřel si klavírní křídlo a začal virtuózním stylem hrát a improvizovat. V tu chvíli se jeho depresivní tvář rozjasnila. Jediná indicie, která může vést ke zjištění jeho identity, je jedna z jeho kreseb, která připomíná švédskou vlajku.

I.

Nedávno mi jeden kamarád řekl, že už bych se měl konečně zidentifikovat s nějakou skupinou. Problém s identifikací jsem měl už v útlém dětství. Naše vesnice měla okolo dvou tisíc obyvatel, z toho dva tisíce zaměstnanců JZD a továrny na zavařeniny Fruta. Oba rodiče se do vesničky mé, stře-

diskové, přistěhovali z Prahy. Otec pracoval v JZD jako zubař a matka jako uklízečka v jeho ordinaci. Jak jen mohli, odjeli do města, s rozkoší se brodili tramvajemi, metrem, divadly, kiny a občas zašli do oblíbené sovětské reprezentační restaurace Arbat. Za našich časů platil příkaz: „Můžeš jenom za barák!“ – neboť mezi rodiči nás dětí, co jsme bydleli v paneláku, se uchytil mýtus o černém autě, které krade děti a prodává je na orgány. Nevěřte pohádkám o tom, jak se Ivetě Bartošové dobře daří v Uhříněvsi! Měšťáci jsou na vesnici jako v ghettu, které se časem mění v blázinec. Mezi základní otázky mého života patří, proč rodiče ve vesnici zůstávali, když tam byli neuvěřitelně nešťastní: otec se živil výhradně psychofarmaky z místní lékárny a matka byla permanentně hystericky nasraná. Ve vesnici byly dva tisíce lidí, a já jsem se neidentifikoval ani s jedním z nich.

II.

Za barákem-panelákem (mohli jsme i před barák) to bylo lepší: ležela tam hromada uhlí a briket, opodál stály popelnice ve zvláštním přístřešku a asi deset metrů od

domu prosakovala žlutými potůčky žumpa. S tím vším se dalo obstojně hrát, za tichého souhlasu rodičů, neboť v opačném případě by nás museli poslat dál než za barák. A tak jsem prožil jakési poloměstské dětství (aspoň co do bezprostředního „zabarákového“ toposu), jehož jednoznačnost byla ale nalomena tím, že člověk mohl vylézt nahoru na uhlí. Z něj byly vidět různobarevné louky a pole, železnice a podle nich topoly. Jednou v létě jsem dokonce půjčeným dalekohledem viděl požár chemičky v Kralupech nad Vltavou. „Vesnické dítě“ neznalo (kromě lopuchu a jitrocele) jménem jedinou rostlinu, znalo jenom čtverce polí podle odstínu barvy. Ta krajina na obzoru, tak podobná profláklým reprodukcím Čapkových obrazů, se postupně zaplnila ptáky, zvířaty a lidmi. Vymyšlenými.

III.

Celá léta jsem procházel základními a středními školami s výsledky úměrnými tomu, jaká byla drezúra, jíž jsem byl podroben, a když nastal čas, začal jsem dělat knihovníka v knihovně, kde bylo ve zvyku pít kafe

z horké vody z vodovodu a vyjítat lógr. Pil jsem kafe z vodovodu a vyjídal lógr.

Na vysoké škole jsem se dostal do skupinky zakladatelů literárního časopisu s vlasteneckým laděním. Vychází už pět let a občas se z médií ozve útok, který naši redakci obviňuje z nacionalismu. Časopis odebírají duchodci, učitelé na uměleckých školách a – pro jeho gotickou hlavičku – i některé holé lebký. Chápu, co všechny tři druhy našich předplatitelů k časopisu váže. Rozumím jim, píšu pro ně rád.

IV.

Potom mi hodili lano z komunistických novin. V komunistických novinách jsem pracoval půl roku a zůstalo mi odtamtud pár dobrých přátel. Všichni jsme byli nábožensky založení.

Já jsem chodil na hodiny evangelia, které pořádala protestantská církev Křesťanské společenství.

Přítelkyně Nikola byla stoupenkyní lámy Oleho Nydahla a jeho Diamantového buddhismu.

Moje sestra Jana odešla z lékárny a stala se zaměstnankyní chrámu hnutí Hare Krišna.

Odešel jsem z komunistických novin a odjel s mládežnickou buňkou Českého slovanského výboru do Běloruska.

Když jsem se vrátil, začal jsem shánět práci.

První z nich byla práce na farmě antroposofického klubu Rudolfa Steinera.

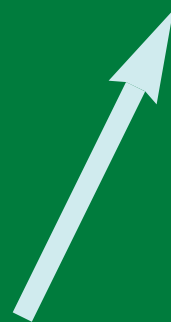
Pak jsem se stal „pomocným redaktorem“ katolické mystické revue PROSTOR a konzervativního rádia Český rozhlas 6 (rádio Svobodná Evropa). V jednom z obou podniků možná ponocným zůstanu.

V.

Nejsem členem žádné politické strany, veden v matrice žádné církve. Kromě přesvědčení, že mám nad sebou celý systém strážných andělů a kategorického imperativu, že se nesmí ubližovat, nemám žádný jiný katechismus. Prošel jsem mnoha stupni převychovy a žádná na mně nezanechala stopu. Ze všech skupin obyvatelstva jsou mi nejbližší ti nejhorší parchanti, kvůli kterým bude brzo snížena hranice trestní odpovědnosti. Věřím, že se jednou všichni sejdem ve velkém pionýrském táboře, kde bude ke každému člověku přidělena tetička Polly, bude nás učit vařit a vysvětlovat nám, jak rostou kytky, a strýček Theo s námi bude hrát fotbal. Večer se bude zpívat u táboráku. Když večer sedím na kopci, vidím takové ohně ve všech vesnicích. Některé z nich si pak kreslím na lístky MHD a na toaletní papír. Pak je vždycky hodím do jednoho z těch ohňů, se kterými jsem se zidentifikoval.

Ze všech skupin obyvatelstva jsou
mi nejbližší ti nejhorší parchanti,
kvůli kterým bude brzo snížena
hranice trestní odpovědnosti.
Věřím, že se jednou všichni
sejdeme ve velkém pionýrském
táboře, kde bude ke každému
člověku přidělena tetička Polly,
bude nás učit vařit a vysvětlovat
nám, jak rostou kytky, a strýček
Theo s námi bude hrát fotbal.
Večer se bude zpívat u táboráku.
Když večer sedím na kopci, vidím
takové ohně ve všech vesnicích.
Některé z nich si pak kreslím na
lístky MHD a na toaletní papír.

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Bára Vaničková se
v Literaturistickém průvodci už
jednou objevila (12/2003), ale pro
velký úspěch ji zařazují znovu,
tentokrát s fotkou. Od doby, kdy ji
DA zveřejnila naposled, se leccos
změnilo. Bára začala spolupracovat
s deníkem Právo, který ji vyslal na
několik tiskovek a hlavně na večírek
Rodinných pout, kam se nikomu
nechtělo; taky napsala do rubriky
Moje tipy sloupky například o Daně
Morávkové a zpěváku Šimim,
kterému se prý nesmí říkat Šimi.
Letos odmaturovala a hlásí se na
žurnalistiku.

Vliv reklamy na lidský organismus

Složme si otázku: Má reklama opravdu takový vliv, že z prakticky uvažujícího člověka vytvoří primitivního tvora? Přesnější odpověď než suché statistiky nám poskytne návštěva v obyčejné české rodině.

Bytem se ozývají rány připomínající drcení kamene.

Dcera: „Brácha, ty debile, musíš žrát každý ráno ty křupavý cereálie? Víš, že nás tím budíš!“

Matka: „Nenadávej mu! Zlatíčko, vezmi si ty hnědý kuličky, a až je sníš, tak se změř, jestli si vyrostl!“

Dcera: „To je blbost, nemůže přece tak rychle vyrůst.“

Matka: „V televizi říkali, že může! Jí k tomu ještě ty tyčinky, co nám přines ten tučňák.“

Dcera: „To nebyl tučňák, to byl Drozd z béčka, dělal pro ně nějakou brigádu. Teď už stejně neusnu, nepůjdeme vstávat?“

Matka: „Asi jo, uvařím ti k snídání vajíčka.“

Dcera: „Díky, já si zatím skočím do koupelny.“

Po pěti minutách:

Dcera: „Mami, ten flek na bílým tričku se nevypral, ten prášek je k ničemu.“

Matka: „To není možný, vždyť v tom pere i superman. Asi zavolám Václava Bláhu, aby se podíval na pračku... Vodní kámen, to je prevít. Pojď se najíst, vystydnou ti ty vajíčka. Jde to dobře loupat?“

Dcera: „Ale jo, ale kde jsi prosím tě sehnala hranatý vejce?“

Matka: „Dávali je zadarmo, když si koupíš dvě kafe.“

Dcera: „No jo, ale já mám 3 vejce. Co budeš dělat s tolika kafema?“

BÁR VÁN ĚČKOVÁ

Matka: „Pozvu nějaký přátele, víš, že jim chci dopřát to nejlepší, jen kdyby ta voda nebyla tak drahá. Kde je vůbec táta?“

Dcera: „Má své dny.“

Matka: „To už je tenhle měsíc potřetí. A k tomu má ještě pivo v každé lahvi a v sobotu chodí do pivního skautu. Za chvíli už ani nebude vědět, jak vypadáme!“

Dcera: „No jo, potřebovala bys ten radar na vrásky. Jo, mami, vidíš něco?“

Matka: „Nic. Co mám vidět?“

Dcera: „A tady?“

Matka: „Kde?“

Dcera: „Tady na obličej, vyčistila jsem si ho tou novou pleťovou vodou. Tak co, vidíš něco?“

Matka: „No na čele, na nose a na bradě máš bedara, ale jinak dobrý. Myslím, že ti to fakt pomohlo!“

Do rozhovoru se vloží bratr: „Jistě. Včera tam neměla nic, dneska má bedara a do zítřka jí určitě naroste paroh. Ségra, víš, co ti určitě pomůže?“

Nasazuje si na hlavu papírový pytlík a sestra jej obdařuje výchovným kopancem. Celý spor řeší matka a to nejtvrdší výchovnou metodou.

„Smradi, nechte toho, nebo se nebudete moct koukat na reklamy!“

Nápady pro tři krále

(o životě
v životě)

o výchově

Láska začíná v rodině.

Matka Tereza

S rozpaky jsem se jal psát na tohle téma. Jsem pouhý amatér, stejně jako množství jiných rodičů. Ale koneckonců, kdo jiný než rodič je povolán mluvit o výchově? Žádný pedagog profesionál se nemůže vyrovnat pedagogu amatérovi – rodiči. Jen ve vlastní rodině, a to ještě – kdoví jestli. Snad ten nejlepší učitel dokáže k výchově dětí přispět. Možná dokáže dítě nasměrovat, vyvolat v něm zájem nebo dokonce nadšení. Takových pedagogů je ovšem dnes díky důsledkům socialistické devastace školství jako šafránu. Ale nemůže dítě namísto rodičů vychovávat. Rodiče, kteří si to myslí, žijou v hlubokém omylu; nikdo je nemůže ve výchově zastoupit.

Kolik už rodičů bez jakéhokoliv odborného vzdělání a metodiky vychovalo vynikající nebo aspoň uspokojující ratolesti. To dá přece rozum, jak děti vychovávat... Ale nejenom rozum. V chytrých knížkách

jsem četl, že ničeho není k výchově zapotřebí, jenom musí člověk věnovat dětem svůj čas. Moje choť dodává: a hlavně lásku. Říká, že v lásce je obsaženo všechno, i ten čas. Je mnoho rodičů, kteří svým dětem dají všechno na světě, jenom svou lásku a čas ne. Více rodiče pro své děti dělají, když od nich něco chtějí, než když jim něco dávají. Něco od dětí chtít, to chce čas a trpělivost. Musíte je to nejdřív naučit, vést je a kontrolovat. Chce to důslednost, ocenit je, myslet na ně, věnovat se jim. I trpělivost je projevem lásky. Známe rodiče, kteří toho své děti moc nenaučili, protože s nimi neměli trpělivost. Než by je cokoli učili, udělali to za ně; je to jednodušší. Mysleli na sebe, ne na své děti.

Dávat dětem věci, to vás stojí jenom peníze. Ale aniž si to třeba uvědomíte, taky čas, který jste museli vynaložit na vydělání peněz a který dětem dlužíte. A vaše děti to stejně neocení, protože na věci si rychle zvyknou a považují je za samozřejmost. Vy si pak řeknete, že je to nevděk. A za co by vám měli být vděčné: za to, že jste je odbyli?

Můj kolega Tonda K. mi jednou řekl: „Ať děláš, co děláš, na vlivy, které působí na Tvé děti, jsi krátký. Existuje tolik vlivů mimo Tvou působnost: Party a partičky, média se svou povrchností, bulvárem, násilím, sexem bez lásky. Přirozená opozice vůči generaci rodičů, hledání nekonformnosti, často za cenu konformity s pochybnými vzory. Hledání vlastní identity, originality. Separace od rodičů. Náhražky, drogy, špatný příklad, falešné hodnoty. Děti se ti vymknou z ruky a nic nezmužes.“ Tonda byl rozvedený a neměl děti ve své péči. Jeho osmnáctiletá dcera se s ním soudila o výši alimentů.

Nesouhlasím. Tvrdím, že za své děti je každý rodič plně odpovědný. Ať s nimi žije, nebo ne. Nakolik se vaše děti chytanou jiných, nekontrolovatelných vlivů, je způsobeno mírou absence vašeho vlivu. Zní to tvrdě a já si samozřejmě uvědomuju, že se to týká i mé výchovy a mých dětí. Jejich úspěchy i neúspěchy na mou hlavu. Taková věc se samozřejmě těžko přijímá. Snadno, když se

můžete svými dětmi chlubit. Nemůžu říct, že se mi všechno povedlo. Taky mám máslo na hlavě. To nechť posoudí mé děti.

Slyšel jsem jednou vyprávět, jak syn nepřišel vlastní matce na pohřeb. Neznali jsme ani syna ani matku. Vyprávěči i posluchači jednomyslně syna odsoudili. Jsem jiného názoru. Kdo může způsobit, aby děti milovaly své rodiče nebo aby je zasklily? Či je to zásluha nebo chyba?

Je mnoho způsobů, jak na děti působit. Mně se, jak se zdá, podařil zcela mimoděk jeden tak trochu kuriózní výchovný vliv. Humor je sofistikovaným souhrnem životních postojů a úhlů pohledu; se značným odstupem řeší jednoduše ty nejsložitější problémy, odlehčuje je. Svého času jsem sbíral kreslené vtipy, mám jich několik sešitů. Mé děti si je s oblibou prohlížely. A jak rozum braly, čas od času pochopily další a další vtipy. Měly z toho obvykle velikou radost. A tak, aniž bych to tušil, jsem je učil svému pohledu na svět. Nemusíte zrovna sbírat kreslené vtipy. Ale určitě byste měli doma se svými dětmi pěstovat legraci.

Materiální dostatek přináší podivný paradox: rodiče nutí děti do jídla a děti mají jídlo za násilí. Co se s tím rodiče i děti natrápí. Nedávno jsem slyšel z rozhlasu rady, jak dětičky přimět k jídlu po dobrém: dělat jim z potravin žabičky, ježečky a jiné potvůrky. Asi to spotřebuje dost času a nervů.

Dcera mé ženy studovala později a její muž dokončil studia taky s jistým zpožděním. Důsledkem toho bylo, že když jejich (tehdy tři) děti byly malé, neměli moc peněz. Byl jsem svědkem scény, kdy děti jedly, jako když paličkama bije, jídla ubývalo a chuti zdaleka ne. Matička jim v obavách zoufalým hlasem řekla: „Děti, už nejezte!“ Jak to děti uslyšely, dostaly živočišný strach o jídlo a dlabaly tím usilovněji.

V naší rodině jsme nikdy své děti do jídla nenutili. Říkalo se u nás: „Nechceš? Nemusíš, nikdo tě nenutí.“ Obě dívky jsou dávno velké a velmi záživné. Až pozdě jsem přišel na to, že to byla chyba. Měli jsme je do

jídla nutit, měli jsme jim ho cpát, měli jsme z nich vydolovat pláč a odpor k jídlu. Byly by se staly vybíravými a neměly by dnes potíže s linií. Všimněte si zlovyků štíhlých či hubených lidí. Jedí pomalu, dlouho přežvýkují (dnes se tyhle zlovyky doporučují), jsou vybíraví, nedojírají, v jídle se štourají a oddělují na kraj talíře sousta, která se jim nezdaří. Moje děti, dávno dospělé, ne; pěkně papají, žádné podobné zlovyky nemají.

Udivuje mě vždycky, když vidím malé děti, jak točí s rodiči. Jak si dokážou vynutit, co chtějí. Zdá se dokonce, že jsou lepšími psychology než jejich rodiče. Někdy sice nějakou chytanou, ale často dosáhnou svého, a to i dětičky nejtěšnějšího věku. Uspávání dětí houpáním a vozením v kočárku není nic zvláštního. Slyšel jsem ale o rodičích, kteří uspávali své miminko tak, že ho vozili v kočárku přes práh, jinak odmítalo spát a vřeštělo. Viděl jsem (a není to nic výjimečného) dítě, které se v obchodě válelo hystericky po zemi a ječelo. Nedostalo kupodivu nářez, ale naopak to, po čem toužilo; asi to byl nejednodušší způsob, jak dítě zpacifikovat. Není to jen otázka psychologie. Dítě do snahy po získání kýženého pamlsku nebo hračky vloží veškerou svou energii. A rodiče? Kdyby opravdu chtěli, jistě by prokázali svou duševní i fyzickou převahu a své dítě by náležitě usměrnili. Ale v tom to asi právě vězí. Oni nechtějí. Totiž nevěnují tomu dost pozornosti a úsilí. Výchova chce důslednost a důslednost vyžaduje úsilí. A to je kámen úrazu.

Příkladem absolutně nepromyšleného chování k dětem jsou otázky, které slyším i od velmi inteligentních rodičů a babiček: „Chceš jíst? Dáš si polívku? Půjdeš spát?“ Zásadní chyba je ptát se dítěte, když nám může odpovědět, jak nechceme. Místo toho je třeba pouze oznámit: „Teď se jde jíst. Tady je polívka. Jde se do postele.“

Nejen nedostatek lásky a pozornosti může způsobit komplikace. U dětí, které mají silnou vazbu na rodiče, hrozí nebezpečí, že se včas od nich neodpoutají, jestliže jim to rodiče neumožní. Slyšel jsem o případu čtyři-

cetileté učitelky, která se nevdala a musela ve svém věku za trest klečet v koutě. Znal jsem matku, která se rozvedla a kvůli své dceři se už nevdala. Řekl bych, že to spíš byla náhražka vztahu, který se nevyvedl. Když dívka dospěla, nechtěla ji matka uvolnit ze svého sevření a vyčítala jí nevděk. Rozešly se ve zlém. Kolik matek si k sobě připoutává své dítě ne z lásky, ale ze strachu před samotou?

Velké riziko je v příliš úzkém, dětství přetrvávajícím vztahu syna k matce. Oidipův komplex pana Freuda, čili oidipák; taky se takovému chlapci či muži říká mamánek. Jestliže se k tomu přidá otec, který nemá k synovi vztah a sráží jeho sebevědomí, může to mít fatální důsledky. V lepším případě má syn potíže s navazováním známostí a v soužití se ženami. V horším případě zůstane sám nebo ho dokonce postihne sexuální úchylna (viz Hitchcockův horor Psycho), případně to, čemu se dnes říká homosexuální orientace.

Slyšel jsem víckrát laiky i lékaře tvrdit, že homosexualita je dána geneticky. Pochybují o tom, protože by jí muselo nutně ubývat: homosexuálové většinou nemají děti. A. a B. Peaceovi na základě studia moderní odborné literatury říkají, že hlavními viníky toho, že se narodí gay či chlapec s některými ženskými vlastnostmi, jsou stres, nemoc a užívání některých léků matkou v raných stádiích těhotenství, což potlačuje produkci testosteronu. Nic proti moderním výzkumům, ale ani tady nejde o vliv genetiky. Přestože stresu a užívání léků v minulosti bylo podstatně méně, homosexualita byla vždycky. O konkrétních případech souvislosti mezi úzkým vztahem syna k matce a homosexualitou jsem slyšel vícekrát, nejenom v životopisech geniálních umělců (P. I. Čajkovskij), ale i ve svém okolí.

Zdálo by se, že nejen v manželském či mileneckém vztahu, ale i ve výchově nesmí být lásky ani málo ani moc. Ale co je to moc lásky? Spíš si člověk musí hlídat, jestli nemyslí víc na sebe.

Lubor Dufek

Tatry 'ě ské es >Č

Historický okamžik v dějinách českého televizního vysílání, srovnatelný možná se spuštěním druhého programu tehdejší ČST v roce 1973 nebo s příchodem barevného vysílání (1973 2. program, resp. 1975 1. program). Tak počátkem května hodnotil generální ředitel ČT Jiří Janeček start nového programu České televize, zpravodajského kanálu ČT 24. Co můžeme za těch několik málo týdnů o televizní novince říci?

Zpravodajský program si mohou majitelé satelitních přijímačů a kabelových sítí naladit od 2. května 2005. Už v tom se skrývá jistá symbolika, protože první české televizní vysílání se éterem rozletělo 1. května (Svátek práce) roku 1953, aby ukázalo, že nové médium je především výdobytkem pracujícího lidu. Takže pro jistotu o den později...

ČT 24 patří jeden nezpochybnitelný primát – jde o první český zpravodajský kanál vůbec. Česku dosud tento formát na rozdíl od ostatních, i postkomunistických zemí chyběl. Řada domácností u nás zatím přijímala třeba slovenskou zpravodajskou televizi TA3 („Tatry“), a právě ony budou nejspíš mezi prvními diváky její české mladší sestry.

Pravidelná nepravidelnost

ČT 24 přebrala osvědčené schéma zpravodajských stanic. Každou hodinu je na programu zpravodajská relace, v půlhodinovém mezidobí doplněná zpravodajským souhrnem. Mezi zprávami najdou místo publicistické pořady, regionální relace, případně sport. O některé pořady (ranní Dobré ráno, večerní Události v hlavním vysílacím čase) se bude ČT 24 dělit s prvním programem ČT.

Už před spuštěním ČT 24 říkal Zdeněk Šámal, ředitel zpravodajství ČT, že progra-

mové schéma zpravodajské televize má onu pravidelnost stanovenou k tomu, aby ji mohlo při jakékoli neočekávané události co nejsnadněji porušit. U příští zpravodajské „bomby“ (ať v podobě zemětřesení, papřžovy smrti nebo vynuření Atlantidy) budeme moci sledovat, jak se s okamžitým zpravodajstvím přímo z místa události tým ČT vyrovná.

Až potud je s ČT 24 vše v pořádku. Stojí za to zatleskat, že podobný kanál konečně v češtině máme. Několik otazníků ale stále přetrvává.

Peníze! Kde jsou mé peníze!

Otazníkem číslo jedna jsou pochopitelně náklady na nové vysílání. Vedení ČT zatím oficiálně nezveřejnilo, kolik zpravodajský kanál stojí. Zdeněk Šámal pouze utrousil, že se jedná o částku „závratně nízkou“.

Zdánlivý bonmot je zajímavý v souvislosti s dřívějšími debatami o tom, zda ČT bude zpravodajský kanál připravovat. Ještě minulý rok touto dobou se vedly na odborných internetových stránkách vášnivé debaty, kolik by zpravodajský kanál mohl a měl stát. Publicista Milan Šmíd mluvil o částce kolem 50 milionů korun (podle něj by stačil stůl a kamera v nějakém nevyužívaném rohu televizní budovy a maximální využívání současných relací), generální ředitel ČT Jiří Janeček se pohyboval ve sférách o 200 milionů korun vyšších.

Nyní tedy ČT dokázala zpravodajský kanál spustit i bez zvýšení koncesionářských poplatků, k němuž se poslanecká sněmovna stále nemá (dílem proto, že zmítána vládní krizí řeší svoje vlastní problémy, dílem kvůli jisté averzi mezi veřejnoprávní televizí a částí politiků). Navíc se zpravodajský kanál obešel bez reklam, a prý tomu tak bude i nadále.

Kde se v České televizi vzalo takové vzepjetí vůle, že dokázala vybudovat nový kanál bez nových peněz? Nad tím se zamysleme o chvíli později.

Nevidím

Asi největším současným problémem ČT 24 je způsob šíření a z něho vyplývající nízká sledovanost. Signál lze zatím sledovat jen v kabelových sítích, přes satelit a na území Prahy také v pozemním (terestrickém) digitálním vysílání, dostupném těm, kteří svůj televizor vybaví tzv. set-top boxem pro příjem digitálního signálu.

Vysílání lze „naladit“ také na internetu (www.ct24.cz). Hned po květnovém startu portálu se ale celý systém pod náporu zájemců zhroutil. Což svědčí o tom, že zpravodajský kanál tu své diváky rozhodně má.

V diskusích na téma ČT 24 často zaznívá názor, že koncesionáři vlastně v případě nového kanálu platí za něco, co nemohou vidět. Na jednu stranu lze argumentovat, že poplatky z televizního příjemce se po spuštění nového programu nezvýšily a že ČT 24 představuje první krok České televize k úplné digitalizaci, což si nějaké náklady žádá.

Na druhou stranu ale šéfové ČT mohli už před startem „čtyřladvacítky“ lépe vyladit smlouvy s provozovateli kabelových sítí, aby se hned od začátku dostalo k novému vysílání víc diváků. Očividně se ale i tady usilovalo opět spíš o rychlost.

Ti druzí

Jak v případě nákladů, tak u sledovanosti se ukazuje, že Česká televize se spuštěním nového kanálu docela spěchala. Důvod? Podle všeho snaha získat náskok před konkurencí. Nástup digitálního vysílání se blíží, a éter tak v budoucnu unese víc zpravodajských kanálů vedle sebe. O licenci na

českou zpravodajskou televizi už požádal provozovatel slovenské TA3 či televize Nova s projektem Nova News. Právě tito dva hráči mohou být v budoucnu pro ČT největší konkurencí, a odtud možná pramení snaha dostat se do povědomí diváků co nejdříve.

Jedním z konkurenčních projektů je i televize 24.cz, která vysílá v kabelových sítích od podzimu 2004 a zaměřuje se na přenosy z parlamentu. Její provozovatel, společnost Region Media, nyní zvažuje žalobu na ČT kvůli podobnosti názvu i vizuálu obou stanic.

Na samotné snaze předběhnout konkurenci ovšem není nic špatného. Přinejmenším tím Česká televize dává najevo, že se hodlá zapojit do boje o diváka, který dlouhá léta s jistotou koncesionářských poplatků zanedbávala. Asi nemůže čekat, že by na zpravodajském kanálu někdy v budoucnu zbohatla, na malém českém mediálním trhu vždycky půjde o menšinový produkt, který si na sebe nevydělá. Jde ale o typický program veřejné služby, který by v zájmu udržení kvality měl zajišťovat právě veřejnoprávní provozovatel.

Nadějný první krok

Na podrobnější hodnocení obsahu a způsobu práce ČT 24 je ještě brzy; uvidíme, jak si poradí s první vážnější zpravodajskou událostí. Můžeme ale říct, že na pionýrský krok to není vůbec špatné. ČT se výrazně prosadila jako nezastupitelný poskytovatel veřejné služby (argument pro parlament, až bude jednat o koncesionářských poplatcích) a udělala první krok k digitálnímu vysílání.

Na konci roku snad budeme moci říct, jak Česká televize s nadějným startem naložila. Doufejme, že instituce tradičně kritizovaná pro svou nepružnost jej dokáže dobře využít.

Miroslav Cingl

Zpověď nejslavnějšího malíčku

Žjů, jsem slavný! Nebo snad víte o nějakém jiném prstu, o kterém by uprostřed května tohoto roku psaly noviny stejně často jako o novém papěži, německém kancléři, britském premiérovi, americkém a ruském prezidentovi nebo euroústavě? A to jsem prosím lazar!

Za slávu vděčím jistému Schauerovi, který do mě surově strčil, a to ještě pěkně ze strany, kde mě rukavice moc nechrání. Ránu jsem nevydržel a rupnul. Rázem se strhnul poprask. Maséři, trenéři, doktoři, fyzioterapeuti a ostatní odborníci se seběhli a lámali si hlavy, co teď se mnou, když jsem zlomený, a několik milionů lidí (zhruba prý asi deset) se údajně začalo bát, že kvůli mně nebudou mistři. Neměl jsem ani tušení, že jsem tak důležitý. Trpěl jsem naopak komplexem, že jsem malý a levý. A teď, když jsem na té ruce jen tak bezmocně visel, to vypadalo, že všechno visí jen na mně!

Ve vídeňském špitálu na mě byli oškliví, nechtěli mě vzít přednostně, tak jsem jel radši do Brna. Tam mě opečovávali docela jinak! Šel jsem na řadu hned, posbírali mi úlomky kosti a vyrobili speciální dlahu, kterou žádný jiný prst na světě nemá, aby se se mnou dalo držet hokejku a střílet. Taky mi museli trochu upravit rukavici, abych se tam s tou dlahou vešel a abych měl speciální ochranu. A ještě museli tam nahoře od-

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

souhlasit, že moje výstroj je v souladu s nějakými pravidly. Asi bezpečnosti práce.

Novináři se na mě pak pořád ptali: jak se mám, jestli bolím, jestli jsem dostal prášky nebo injekci, jestli nejsem křivý, a tak všelijak podobně. Taky jsem se ve svém novém úboru mockrát fotil a některé noviny si dokonce daly práci s nákresy a analýzami všech mých ochranných systémů. Přiznám se, že mě taková starostlivost potěšila, i když jak se na mě pak ptali před zápasem, o první přestávce, o druhé přestávce, po zápase, před spaním, po probuzení, a to celý týden, měl jsem toho už docela plné zuby, totiž plný nehet.

Taky mi moji slávu začal trochu závidět palec. On totiž byl zlomený už dvakrát, jenže takovéhle pozornosti se mu nikdy nedostalo. A možná, že právě on měl prst v té novinářské kachně, která se šířila po internetu a podle které to všechno byl jen trik, takže prý ve skutečnosti zlomený vůbec nejsem. To je ale sprostá lež. Zlomený jsem byl a po zbytek zápasů trpěl jako čert, zvlášť když se speciálně do mě někteří cizí hráči zhusta navázeli.

Zkrátka jsem si užil i zkusil dost. Musím ale říct, že po vítězném příjezdu do Prahy jsem byl trochu zklamán. Zprvu jsem si totiž myslel, že ty tisíce lidí s ovázanými malíčky si je ze solidarity ke mně opravdu polámaly. Až později jsem se dozvěděl pravdu. Nepolámaly. To mi přišlo falešné – když solidarita, tak se vším všudy, ne?

„Focení je pro mě hobby a baví mě čím dál víc, hlavně díky digitálu. Brzy jsem zjistil nedostatky kompaktu a před rokem si pořídil digitální zrcadlovku, se kterou se učím, učím, učím :-). Nejčastěji fotím asi krajinky na cestách. Zkousím proniknout do portrétu. Používám Nikon D70 s objektivy 18-70DX a 70-300G, blesk Nikon SB800, mám sadu filtrů Cokin a stativ Manfrotto 055 a hlavu 141RC.“

Michal Šebík

22 let, studuje

Pořadí fotografií

Východ v Chorvatsku

Ticho před bouří

Tajemství

Jindřišská věž infračerveně

Nebezpečný výlet

Skryje

Spořilov

Západ

Odras

Ráno ve Špindlu

Michal Šebík

Michal Šebík

Michal Šebík

Michal
Šebík

Michal Šebík

Michal Šebík

Michal
Šebík

Michal Šebík

Michal Šebík

Michal
Šebík

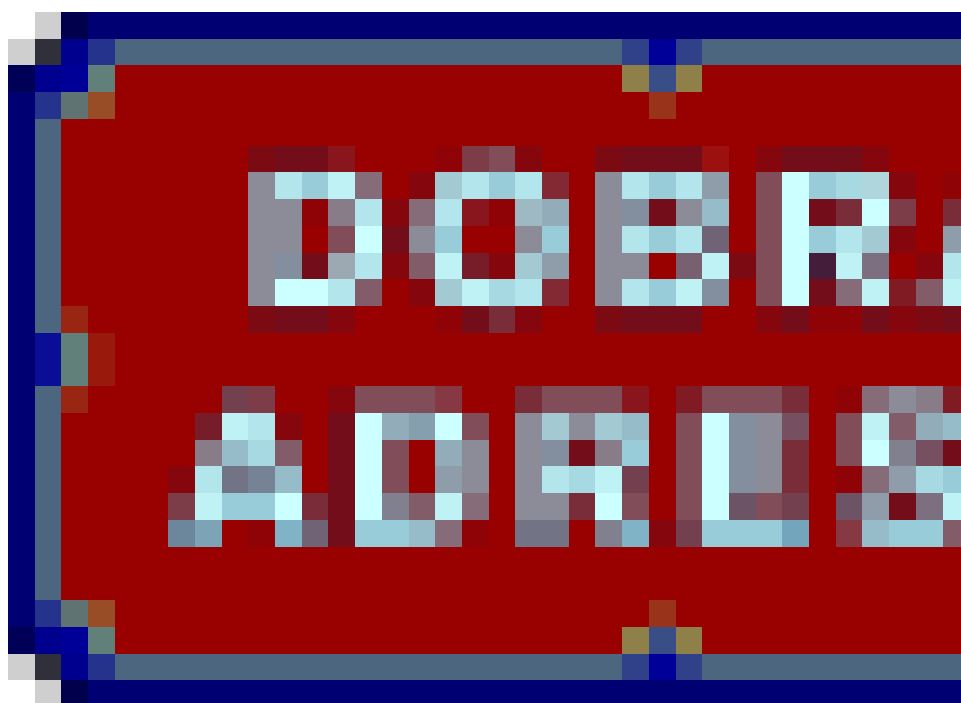
V příštím čísle (vychází 1. července 2005)

najdete:

Fejeton Pavla Kasíka

Fotky Evy Vlčkové

další Svodku Velkého Čtenáře

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!